

ממצאים ותובנות מסקר עורכי דין מערך 'עו"ד משלי'

יורי טפר טל ארזי

המחקר הוזמן על ידי הסיוע המשפטי במשרד המשפטים
ומומן בסיוע ג'וינט ישראל-אשלים

מ-192-21 | מארס 2021

הסיוע המשפטי
LEGAL AID
المساعدة القضائية

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

ג'וינט ישראל אשלים
יחד בעשייה חברתית למען ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

רקע

הסקר הוא חלק מפרויקט לפיתוח מערכת למדידת תוצאות שוטפת של מערך ייצוג קטינים בסיוע המשפטי – 'עו"ד משלי' (להלן: המערך). הפרויקט מבוצע ביוזמת משרד המשפטים, במימון ג'וינט ישראל-אשלים ובשותפות מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל.

את הפרויקט מובילה ועדת היגוי ייצוגית וחוצת דרגים. בוועדה חברים נציגים ממטה המערך, עורכי דין חיצוניים העובדים במערך, שופטי נוער ומשפחה, נציגי מטה של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים – עו"ס ראשית לפי חוק הנוער טיפול והשגחה, נציבת פניות ילדים ונוער, עו"סיות לפי חוק הנוער טיפול והשגחה מן השטח, נציגים מן האקדמיה, נציגים ממשרד המשפטים – מנהלת אגף שירות ומנהלת מחקר, נציגת ג'וינט ישראל-אשלים, נציגת מכון חרוב וכן חברי צוות המחקר.

מטרות הסקר

הסקר מתחקה אחר תוצאות ביניים מרכזיות להצלחת עבודתו של המערך:

1. לבחון את תרומת התמיכה של הממונות המחוזיות במערך ורכזות הקטינים המסייעות להן בעבודת עורכי הדין העובדים במערך.
2. לבחון את תרומת ההכשרה הייעודית של מכון חרוב שעוברים עורכי הדין בעת הצטרפותם למערך (בשני מחזורי הכשרה שנערכו עד כה) ואת תרומתן של ההשתלמויות שנערכות להם בקביעות במחוזות.
3. לבחון את תרומתו של מערך היועצים הטיפוליים שהועמד לשירות עורכי הדין.
4. לבדוק את נוחות השימוש במערכת דיווח פעולות משפטיות שבוצעו על ידי עורכי הדין ובמערכת לבקשת שכר טרחה עבור עבודתם, המשמשות את המערך.
5. לבחון את איכות ממשקי העבודה של עורכי הדין עם העובדים הסוציאליים לחוק (להלן: עובדים סוציאליים): עובדים סוציאליים לחוק הנוער טיפול והשגחה, עובדים סוציאליים לעניין סדרי דין ועובדים סוציאליים מן השירות למען הילד (אימוץ). נמצא כי ממשק זה מרכזי להצלחת עבודתם של עורכי הדין ולשיפור הטיפול בקטינים.

מעור הסקר

אוכלוסיית המחקר

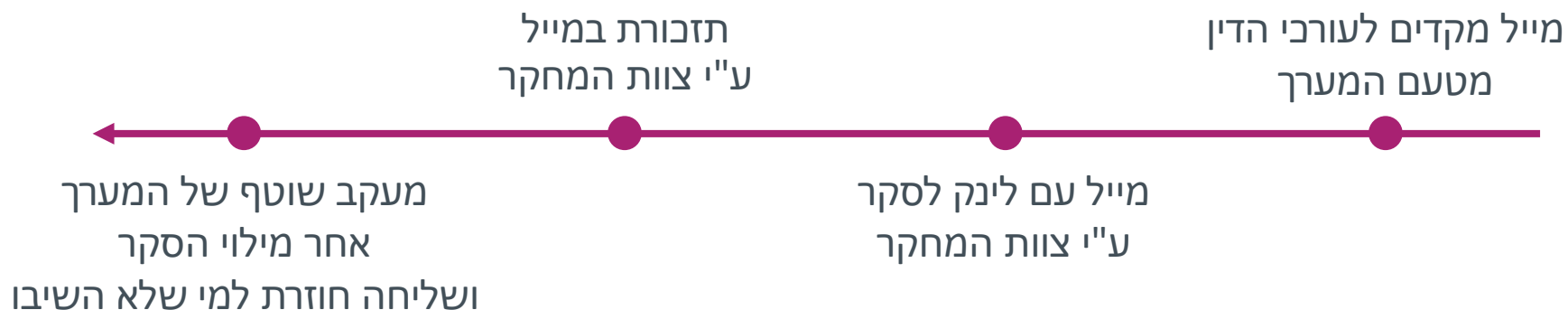
82 עורכי דין העובדים במעור

המשיבים

74 עורכי דין השיבו לסקר
(שיעור ההיענות – 90%)

איסוף הנתונים

ספטמבר-אוקטובר 2020

מקרא

שימו לב!

הערה, הסבר
ונקודה למחשבה

נתונים

כלי המחקר

שאלון שפותח במיוחד למחקר על בסיס הרכיבים האלה:

קריאת ספרות מקצועית
מן העולם

קיום 15 ראיונות מקדימים
שנערכו במהלך השנים
2019-2020 עם ממונות
מחוזיות, עורכי דין ויועצים
טיפוליים במערך, עובדים
סוציאליים, שופטים ומומחים
אחרים

עיון
במסמכי המערך

כלי המחקר

השאלון בחן את התחומים הבאים:

- **הסיוע של הממונות המחוזיות ורכזות הקטינים במחוזות לעורכי הדין.** תחום זה נבדק באמצעות שאלות על מידת שביעות הרצון של עורכי הדין מהיבטים שונים בעבודתם עם הממונות ועם הרכזות ומן התרומה הכוללת לעבודתם.
- **ההכשרה של מכון חרוב וההשתלמויות המחוזיות.** תחומים אלו נבדקו באמצעות שאלות על מידת שביעות הרצון של עורכי הדין מהיבטים שונים בהכשרה ובהשתלמויות, על היקף השעות הרצוי הכולל להכשרה ולהשתלמויות, על היקף השעות הרצוי לכל נושא ועל הנושאים שעורכי הדין היו רוצים להוסיף להכשרות ולהשתלמויות.
- **מערך היועצים הטיפוליים.** תחום זה נבדק באמצעות שאלות על מידת התרומה של הסיוע שמעניקים היועצים לעבודתם של עורכי הדין ועל הנושאים ואופני הייעוץ שעורכי הדין היו רוצים להוסיף לעבודת היועצים.
- **מערכת דיווח פעולות ומערכת בקשת שכר טרחה.** תחום זה נבדק באמצעות שאלות על נוחות השימוש במערכות הללו.
- **ממשק העבודה עם העובדים הסוציאליים.** תחום זה נבחן באמצעות שאלות על מידת העדכון ההדדי, על המידה שבה שני הצדדים מערבים זה את זה בתכנון הטיפול, על מידת ההערכה המקצועית ההדדית ועוד.

ההערכות ניתנו בסולם של 4-1: (1 – כלל לא; 2 – במידה מעטה; 3 – במידה רבה; 4 – במידה רבה מאוד)

עיקרי הממצאים

עיקרי הממצאים: מערך הסיוע

נמצאה שביעות רצון גבוהה
מן התמהיל של הנושאים
בהכשרות ובהשתלמויות
המחוזיות

נמצאה שביעות רצון גבוהה
מתרומת הסיוע של
הממונות המחוזיות ושל
רכזות הקטינים

לא נמצאו הבדלים
מובהקים בין עורכי דין
במחוזות השונים,
במחזורי ההכשרה השונים
ובעלי ותק שונה במקצוע

51% מעורכי הדין
מעוניינים להרחיב את
מגוון אופני הייעוץ של
היועצים הטיפוליים

85% מעורכי הדין העריכו
כי הם נתרמו מפנייתם
ליועצים הטיפוליים

עורכי הדין מעוניינים
להעמיק בנושא הניכור
ההורי בהכשרה
ובהשתלמויות

עיקרי הממצאים: ממשקים של עורכי הדין עם העובדים הסוציאליים

85% מעורכי הדין מדווחים
שהעובדים הסוציאליים
מערבים אותם בתכנון
הטיפול בקטין

86% מעורכי הדין חושבים
שהעובדים הסוציאליים
מכירים בידע ובתרומה
הייחודיים של עורכי הדין

94% מעורכי הדין מכירים
בידע של העובדים
הסוציאליים ובתרומתם
הייחודית לטיפול בקטינים

86% מעורכי הדין מדווחים
שהם מעדכנים את העובדים
הסוציאליים בהתפתחויות
השוטפות

73% מעורכי הדין מדווחים
שהעובדים הסוציאליים
מעדכנים אותם
בהתפתחויות השוטפות

עיקרי הממצאים: ממשקים של עורכי הדין עם העובדים הסוציאליים (המשך)

עורכי הדין חושבים שחלוקת
התפקידים ביניהם ובין העובדים
הסוציאליים ברורה להם יותר מאשר
לעובדים הסוציאליים

עורכי דין שלהם רקע מקצועי רלוונטי
נוסף מעדכנים לעיתים קרובות יותר
את העובדים הסוציאליים
בהתפתחויות השוטפות מאשר
מי שאין להם רקע נוסף

עורכי הדין עם רקע בעבודה
סוציאלית דיווחו יותר על פנייה של
העובדים הסוציאליים אליהם
להתייעצות משפטית כללית
מאשר מי שאין להם רקע כזה

מבין כל סוגי התיקים, בתיקי ילדים
בסיכון, התעללות והזנחה, עורכי הדין
דיווחו על הפערים הגדולים ביותר
בין עמדותיהם ובין עמדותיהם של
העובדים הסוציאליים

עיקרי הממצאים: ממשקים של עורכי הדין עם העובדים הסוציאליים (המשך)

נמצא מתאם, על פי דיווחי עורכי הדין, על הקשר:

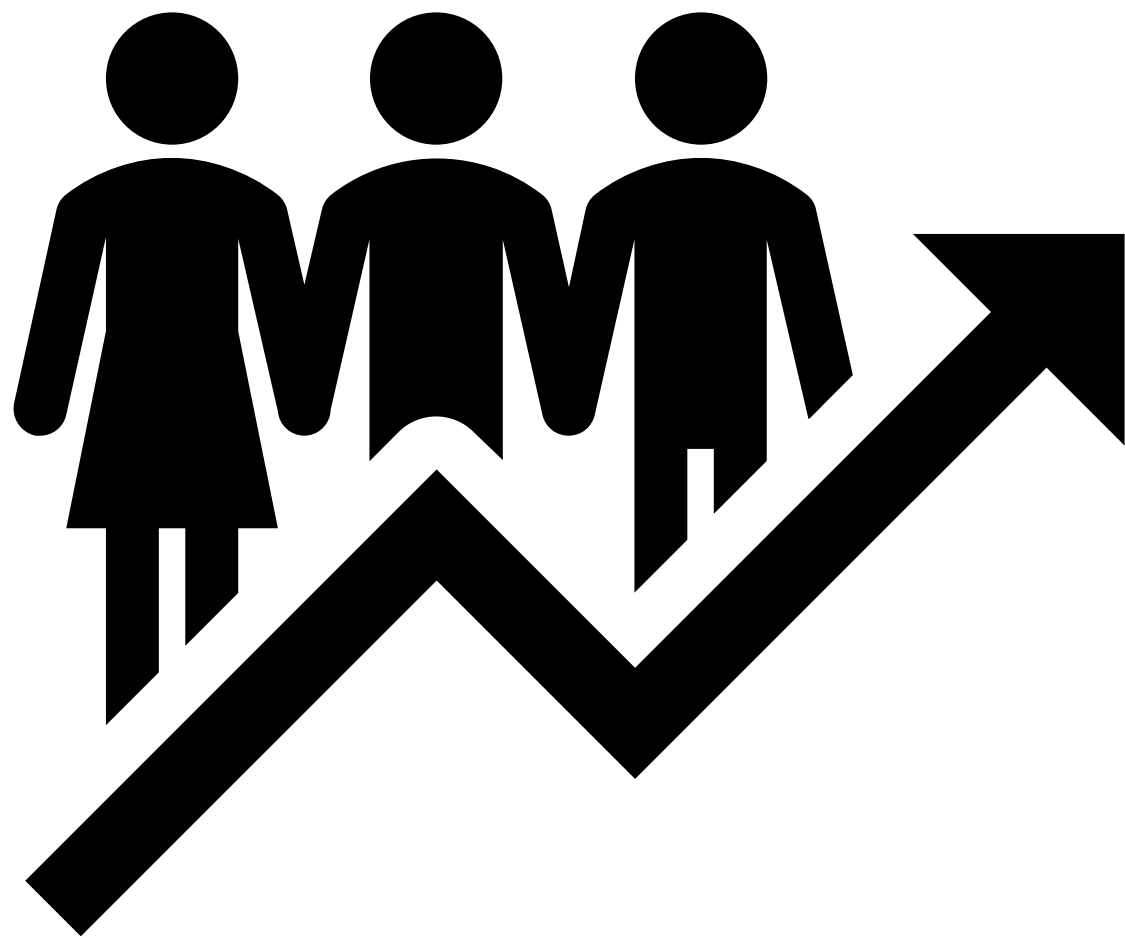
בין בהירות בחלוקת
התפקידים, מבחינתם
של העובדים
הסוציאליים ובין
ההכרה של העובדים
הסוציאליים בתרומתם
של עורכי הדין

בין בהירות בחלוקת
התפקידים, מבחינתם
של העובדים
הסוציאליים ובין
ההכרה של עורכי הדין
בתרומתם של העובדים
הסוציאליים

בין ההכרה המקצועית
של עורכי הדין בעובדים
הסוציאליים ובין
ההכרה המקצועית של
העובדים הסוציאליים
בעורכי הדין

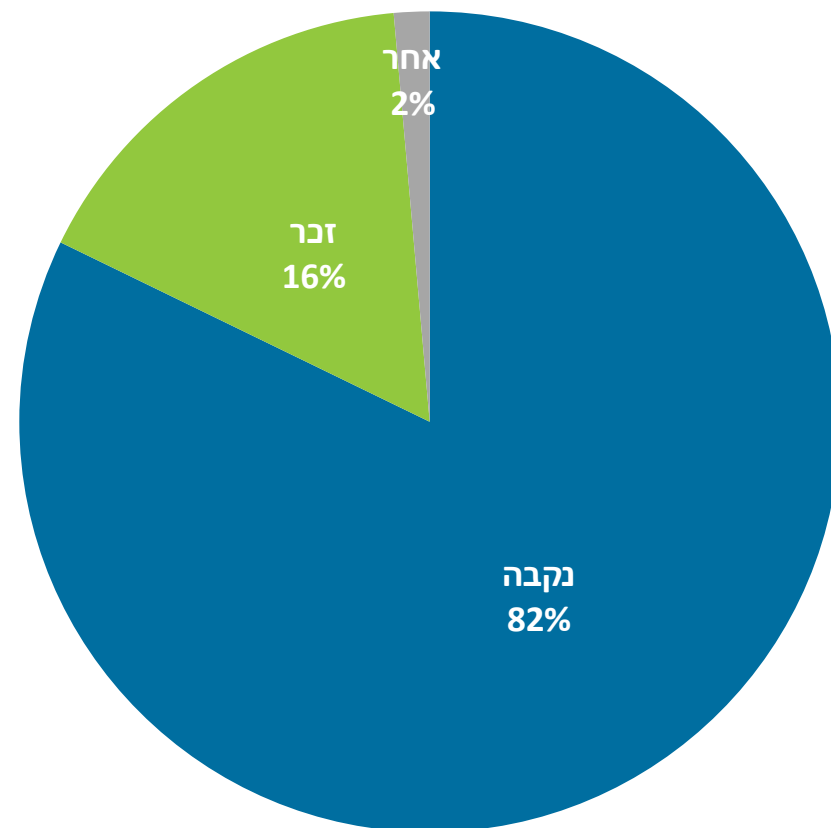
בין עדכון העובדים
הסוציאליים את עורכי
הדין ובין עדכון עורכי
הדין את העובדים
הסוציאליים

כל המתאמים מובהקים ($p < 0.05$), ברמת קשר בינונית ($0.3 < r < 0.6$)

נתוני רקע על המשיבים

מגדר (באחוזים)

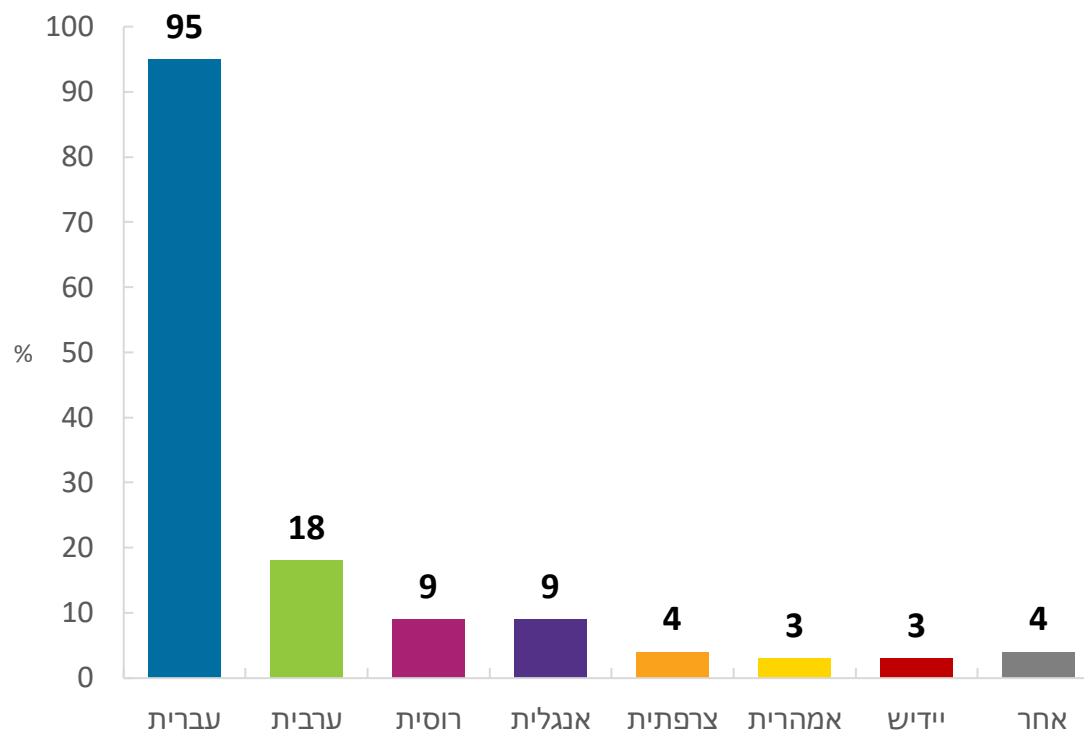
82% מעורכי הדין במערך הן נשים 🔍

במחוז ת"א והמרכז שיעור נמוך
במיוחד של גברים (18 נשים וגבר
אחד בלבד) 🔍

שפות העבודה עם לקוחות (באחוזים)

שפות העבודה עם לקוחות^א (N=74)

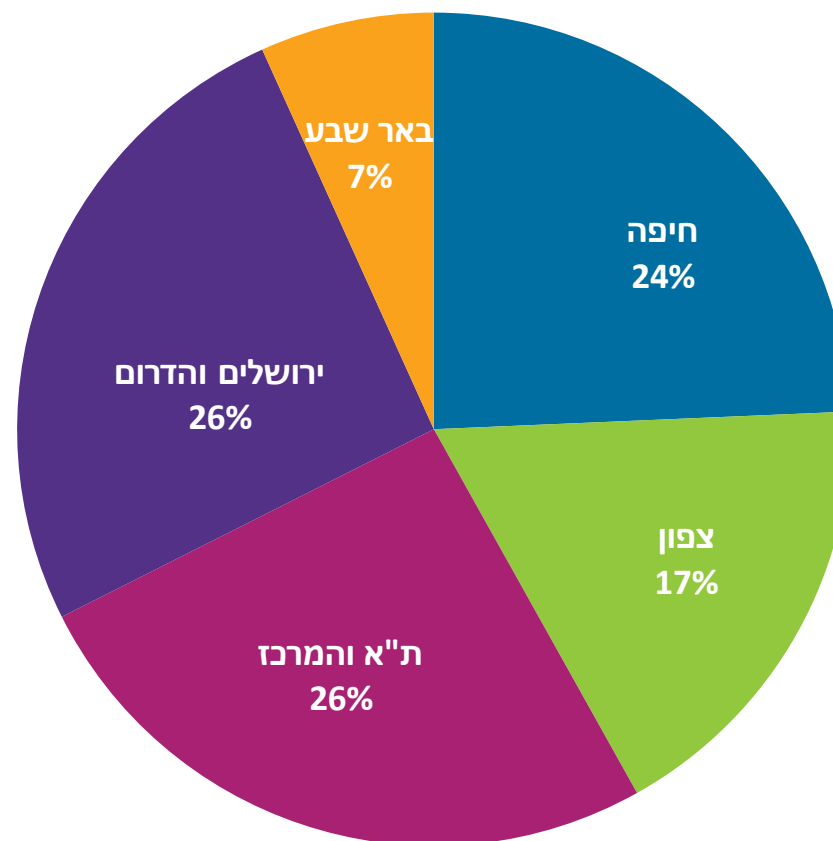

- שיעור גבוה של דוברי ערבית במחוז חיפה (28%) ובמחוז הצפון (38%) לעומת שיעורים נמוכים של דוברי ערבית במחוז ת"א והמרכז ובמחוז ירושלים והדרום (5% בשניהם)
- במחוזות חיפה והצפון אין דוברי אמהרית
- במחוז צפון אין דוברי אנגלית
- יש דוברי יידיש במחוז צפון ובמחוז ירושלים והדרום

^א המשיבים יכלו לסמן יותר מאפשרות אחת

שיוך למחוזות (באחוזים)

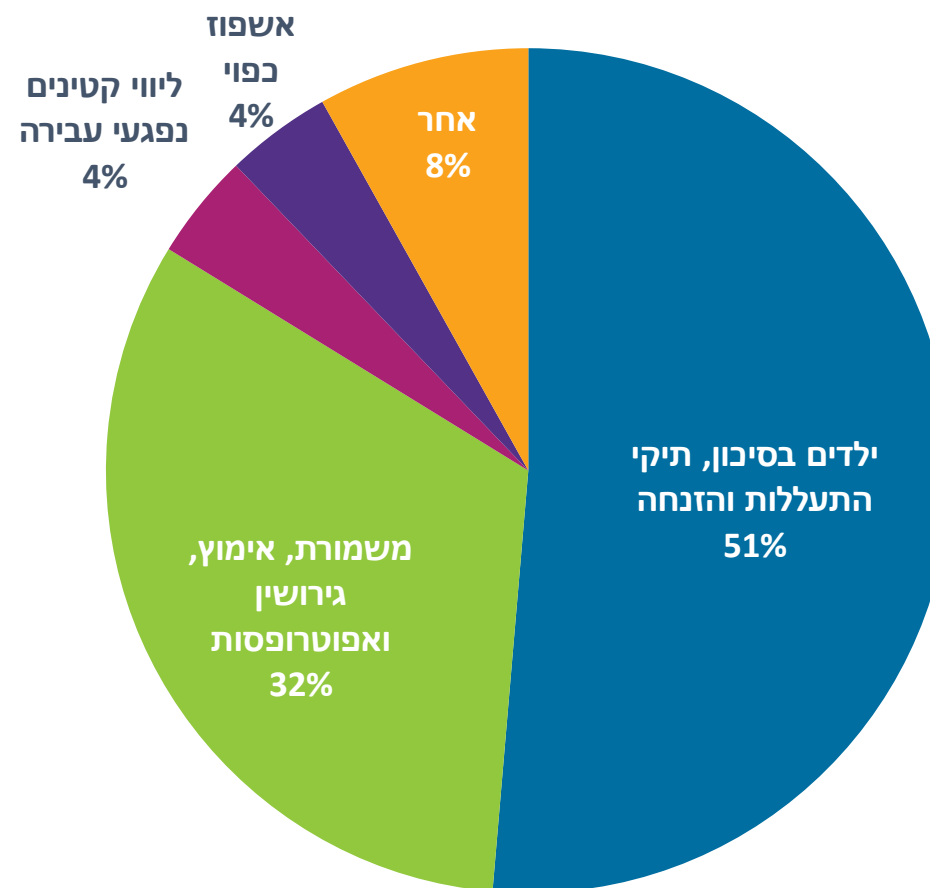
רק ארבעה משיבים שייכו עצמם למחוז המרכז 🔍

ככל הנראה, הדבר נובע מהיות מחוז המרכז מחוז חדש יחסית. ועל כן רבים מן המשתתפים אליו סיווגו עצמם למחוז ת"א 💡

בשל מיעוט משיבים ששייכו עצמם למחוז המרכז, בעיבוד הסקר, מחוז ת"א ומחוז המרכז אוחדו ל"מחוז ת"א והמרכז" !

סוגי התיקים הנפוצים ביותר (באחוזים)

סוג התיקים הנפוץ ביותר הוא ילדים בסיכון, התעללות והזנחה

סוגי התיקים הנפוצים ביותר במחוז הצפון הם תיקי ילדים בסיכון, התעללות והזנחה ותיקי משמורת, אימוץ, גירושין ואפוטרופסות

במחוז ת"א והמרכז ומחוז הצפון לא צוינו תיקי אשפוז כפוי כנפוצים ביותר

ותק כעורכי דין וותק במערך

ותק במערך (שנים)	ותק כעורכי דין (שנים)	
4.7^	16.9	ותק ממוצע
5^	17	ותק חציוני
10-1^	37-3	טווח
10-2^	23-10	שכיח

התשובות שניתנו לשאלה לא אחידות:

- רבים ציינו את שנת תחילת העבודה של המערך (2015) וגם את השנים שבהן הסתיימו מחזורי הכשרה (2017 ו-2018)
 - רבים התייחסו לשנה שבה החלו לייצג ילדים ולא לשנה שבה החלו לעבוד במערך עצמו (ציינו שנה לפני 2015)
- לכן, בהמשך ייעשה שימוש במחזור ההכשרה כמשתנה העיקרי המייצג וותק במערך

התפלגות נורמלית של וותק כעורכי דין במערך

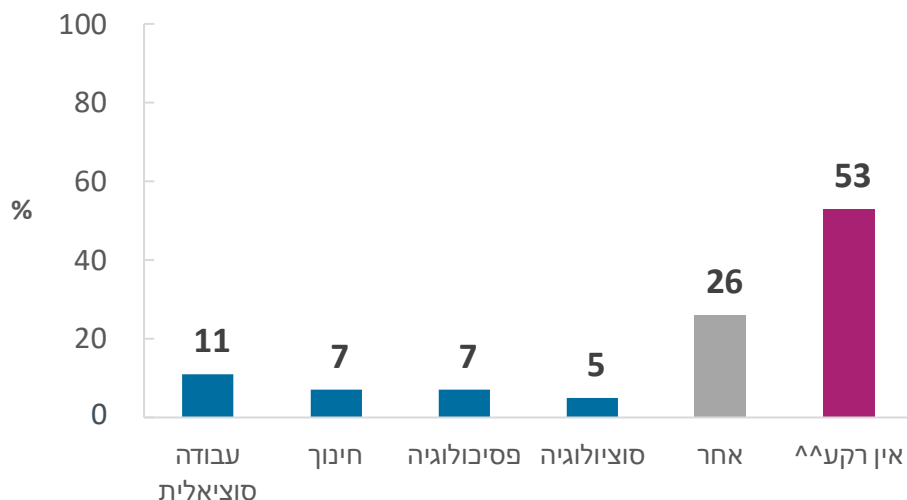
במחוז צפון שיעורים זהים של עורכי דין שלהם וותק נמוך, בינוני וגבוה

לפני שנת 2015, במחוזות חיפה והצפון ייצוג קטינים בוצע באמצעות הסיוע המשפטי וכלל פיקוח, הנחיות וקורס הכשרה קצר

התמחות כעורכי דין ורקע מקצועי לא משפטי (באחוזים)

רקע מקצועי או תעודה^א (N=74)

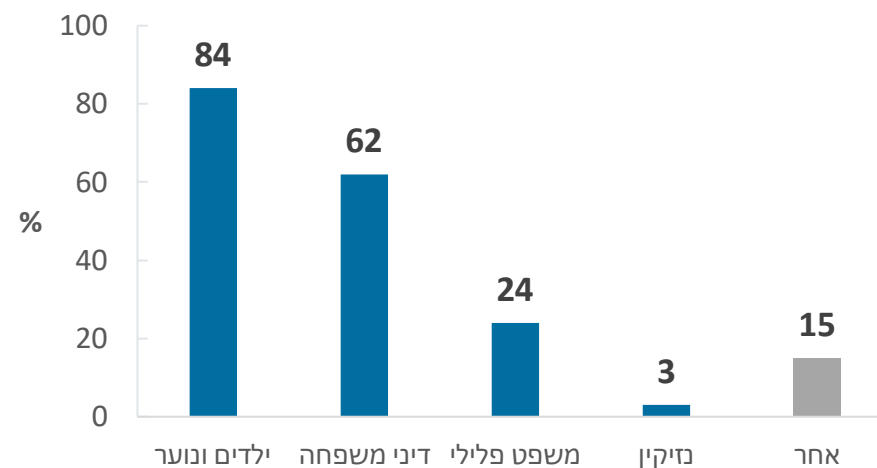
ללא רקע מקצועי נוסף – שיעור גבוה במיוחד במחוז הצפון ובמחוז ירושלים והדרום (62%-ו-61%, בהתאמה) לעומת במחוז חיפה ובמחוז ת"א והמרכז (44%-ו-42%)

בעלי רקע בעבודה סוציאלית – שיעור גבוה במיוחד במחוז ת"א והמרכז (50%) לעומת במחוז חיפה (0%), צפון וירושלים והדרום (25% בשניהם)

התמחות כעורך דין^א (N=74)

מחוז צפון הוא היחיד שבו יש יותר מתמחים בדיני משפחה מאשר מתמחים בתיקי ילדים ונוער

פער ניכר במחוז ת"א והמרכז – 95% עם התמחות בילדים ונוער, 53% בדיני משפחה

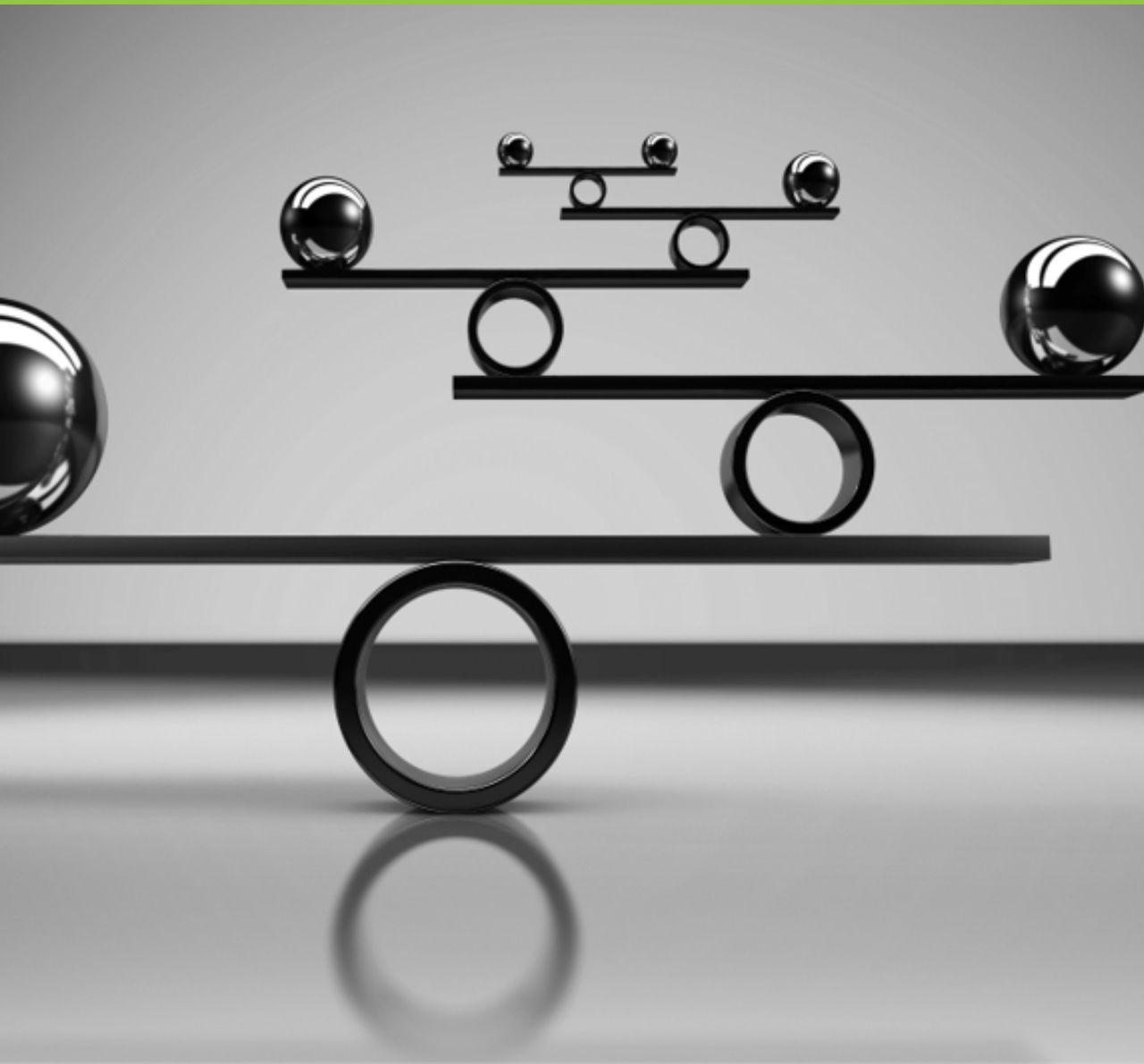
התמחות בתיקי ילדים ונוער – במחוז חיפה ובמחוז הצפון שיעור נמוך יחסית (78%-ו-62%) לעומת מחוז ת"א והמרכז ומחוז ירושלים והדרום (95%-ו-94%)

^א המשיבים יכלו לסמן יותר מאפשרות אחת ^א מי שלא סימנו אף אפשרות

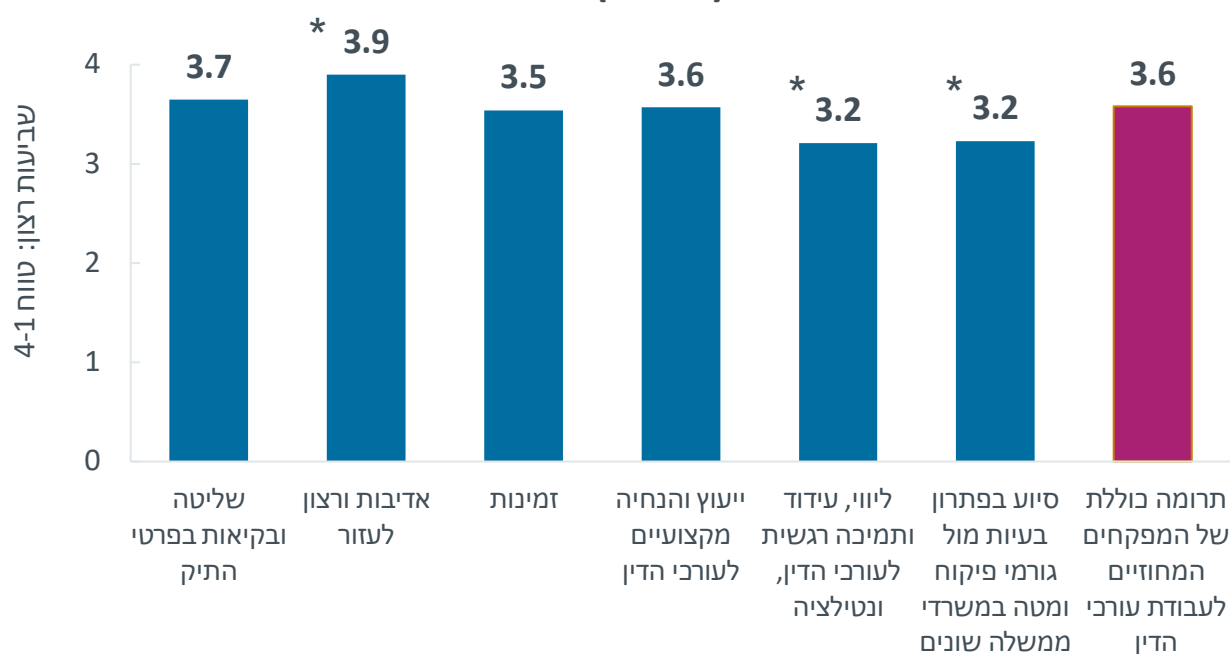
ממונות מחוזיות ורכזות קטינים

שביעות הרצון מן הסיוע של הממונות המחוזיות לעורכי הדין

ממוצעי הערכת הסיוע של הממונות לעורכי הדין ברכיבים
השונים ותרומתן הכוללת לעבודתם של עורכי הדין
(N=71)

הערכה גבוהה של הסיוע של הממונות בכל רכיבי הסיוע

ההערכה הגבוהה ביותר נמצאה בפרמטר 'אדיבות ורצון לעזור'

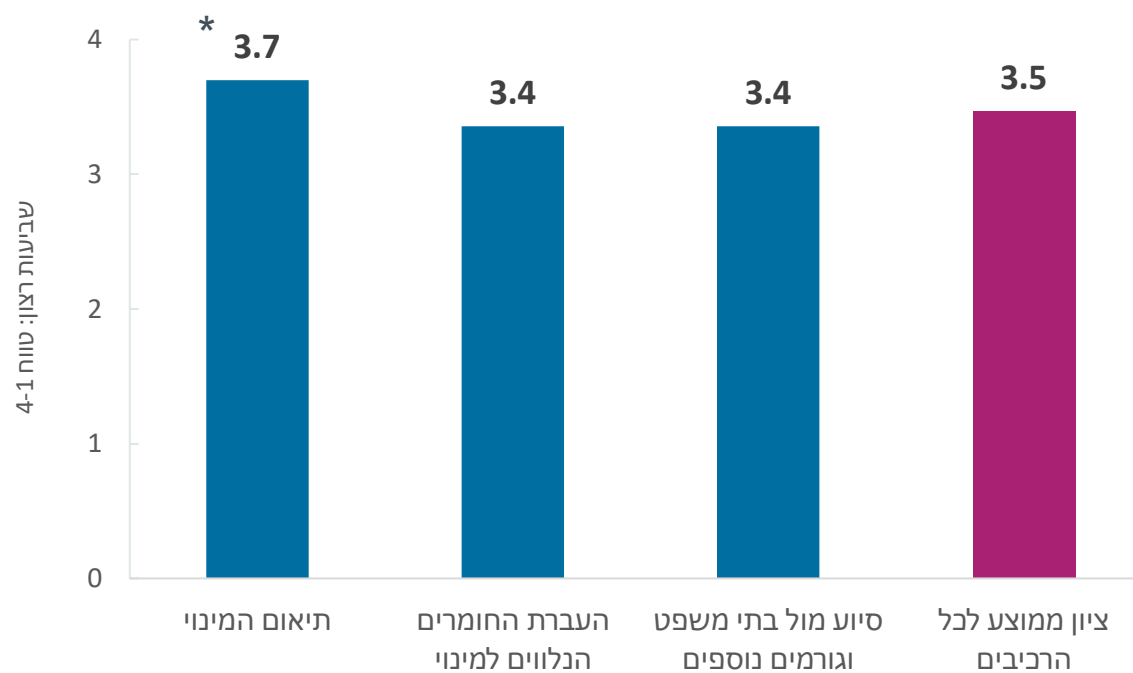
ההערכה הנמוכה ביותר נמצאה ברכיבי 'סיוע בפתרון בעיות' ו'תמיכה רגשית'

$p < 0.05^*$

תרומתן של רכזות הקטינים

ממוצעי הערכת שביעות הרצון מרכיבי הסיוע של
רכזות הקטינים (N=74)

הערכת 'תיאום המינוי' גבוהה במובהק מן ההערכה בשני הרכיבים האחרים

יש הבדל מובהק בהערכת 'תיאום המינוי' ($F(df=4) = 2.42, p < 0.05$) בין מחוז חיפה ($M=3.9$) למחוז ת"א והמרכז ($M=3.4$)

$p < 0.05^*$

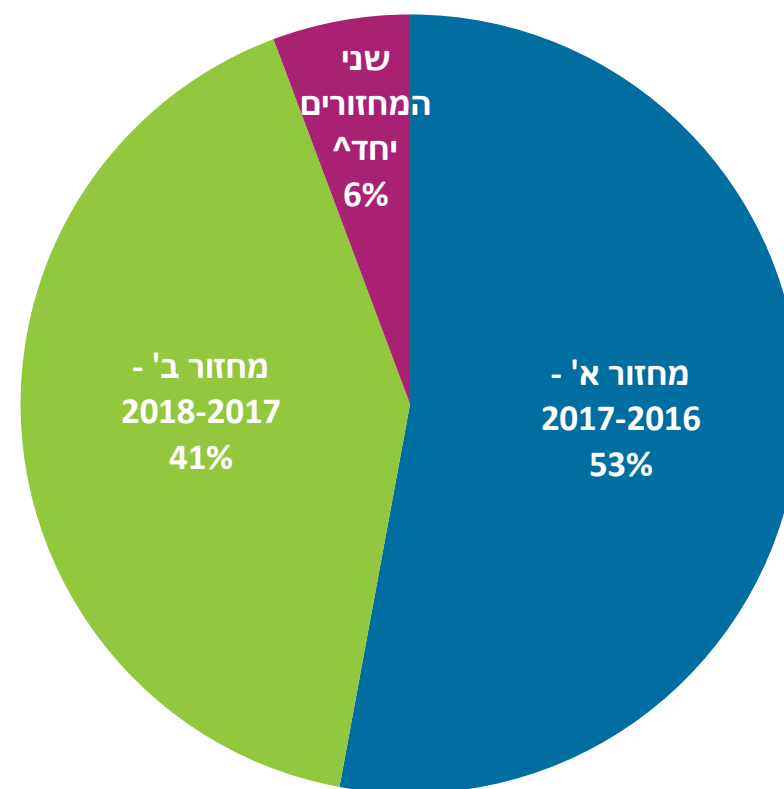
הכשרה

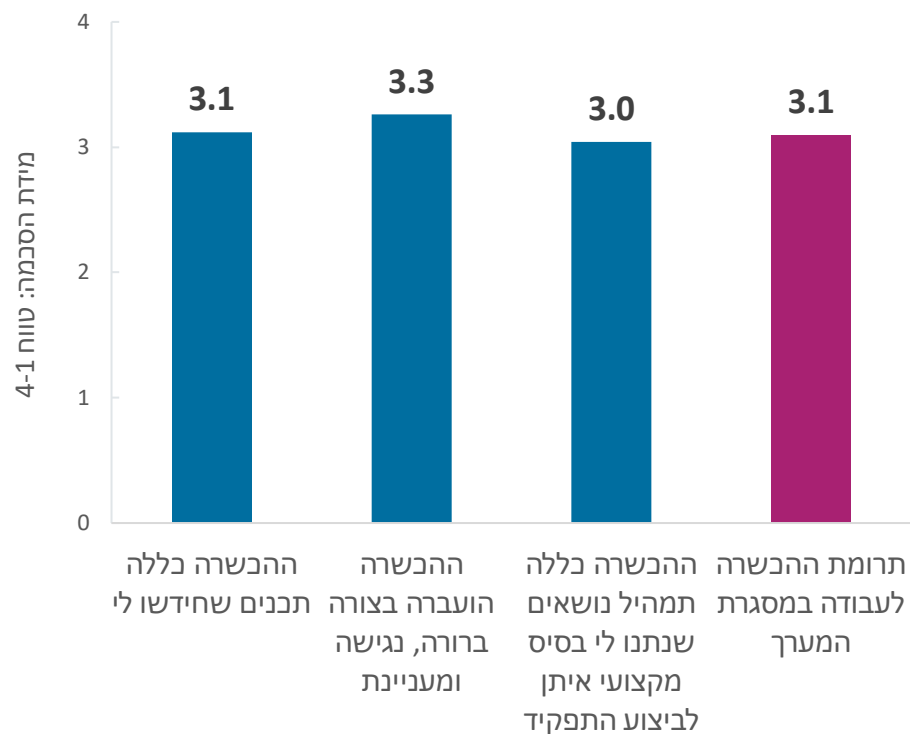

ההכשרה של עורכי הדין

באיזו שנה עברת הכשרה? (N=70)

הסכמה עם היגדים על ההכשרה ועל תרומתה (N=73)

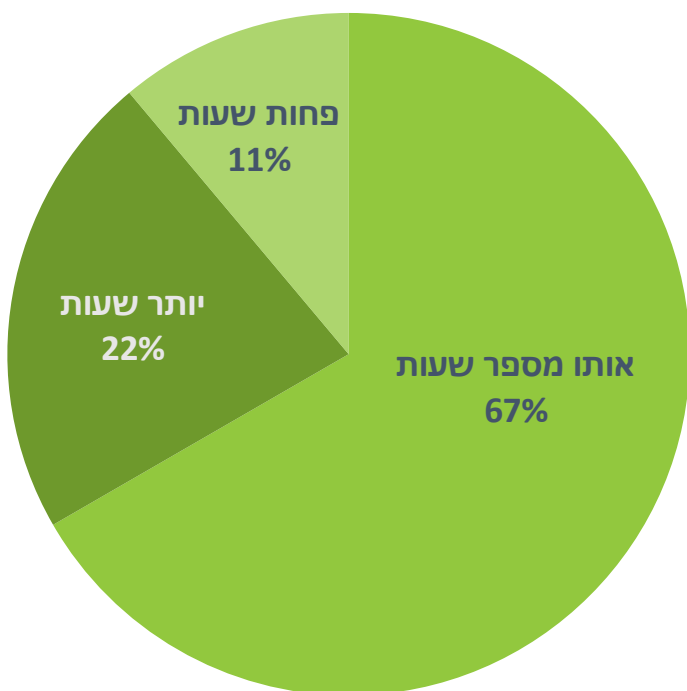

^אכל מי שנמצא בקטגוריית 'אחר' במחזורי הכשרה ציין שהשתתף בשני המחזורים

הרכב הנושאים הרצוי בהכשרה והיקפם

הערכת היקף ההכשרה הרצוי (יחסית להכשרה שעברת) (באחוזים) (N=55)^{^^}

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין מחזורי ההכשרה בהערכת סך שעות ההכשרה הרצוי
^{^^} משך ההכשרות: מחזור א' כ-112 שעות, מחזור ב' כ-85 שעות

עורכי הדין ציינו נושאים נוספים שהיו רוצים להוסיף להכשרה[^]

- הוצעו 37 נושאים חדשים
- הנושאים שחזרו על עצמם היו:
 - ניכור הורי – 8
 - אפטרופוס לדין בביהמ"ש משפחה – 2
 - מיצוי זכויות מול המוסד לביטוח לאומי – 2
 - פסיכולוגיה התפתחותית – 2
 - פסיקה וההעמקת החלק המשפטי – 2

[^]נושאי ההכשרה: משפט ישראלי וייצוג קטינים, מצבי סיכון וסכנה של ילדים ובני נוער, השלכות של התעללות והזנחה של ילדים לרבות טראומה והשפעתם על ייצוג קטינים, דגשים תרבותיים, מגדריים וחברתיים אחרים בעבודה עם ילדים ובני נוער, משפחות בקונפליקט גבוה וגירושין, היבטים התפתחותיים ורגשיים של ילדים, כלים ומיומנויות בעבודה עם ילדים ובני נוער, מערכת הרווחה, תפקיד העו"ס ושירותים חברתיים לילדים בישראל, שחיקה וטראומטיזציה משנית של מייצגי קטינים, סטנדרט הייצוג ההנחיות המקצועיות וכללי האתיקה המיוחדים למייצגי קטינים, התמודדות עם דילמות מקצועיות ואתיות בתחום ייצוג קטינים

הזמן שיש להקדיש לכל נושא בהכשרה

בקרב מי שלא היו מרוצים מאוד מתמהיל הנושאים (N=55)

הגדלת היקף השעות 🔍

- 'משפט ישראלי וייצוג קטינים' (63.6%)
- 'כלים לעבודה עם ילדים' (61.8%)
- 'ההתמודדות עם דילמות' (67.3%)

שמירה על היקף השעות 🔍

- 'מצבי סיכון וסכנה של ילדים' (56.4%)
- 'מערכת רווחה, תפקיד העובד הסוציאלי ושירותים חברתיים לילדים בישראל' (69.1%)
- 'שחיקה וטראומטיזציה משנית של מייצגי קטינים' (45.5%)

אין נושא שבו הרוב מבקשים להפחית את השעות המוקדשות לו 🔍

בניגוד לממצאים שעלו מן הראיונות, אין ביקוש מיוחד לנושא שחיקה וטראומטיזציה משנית 💡

השתלמויות מחוזיות

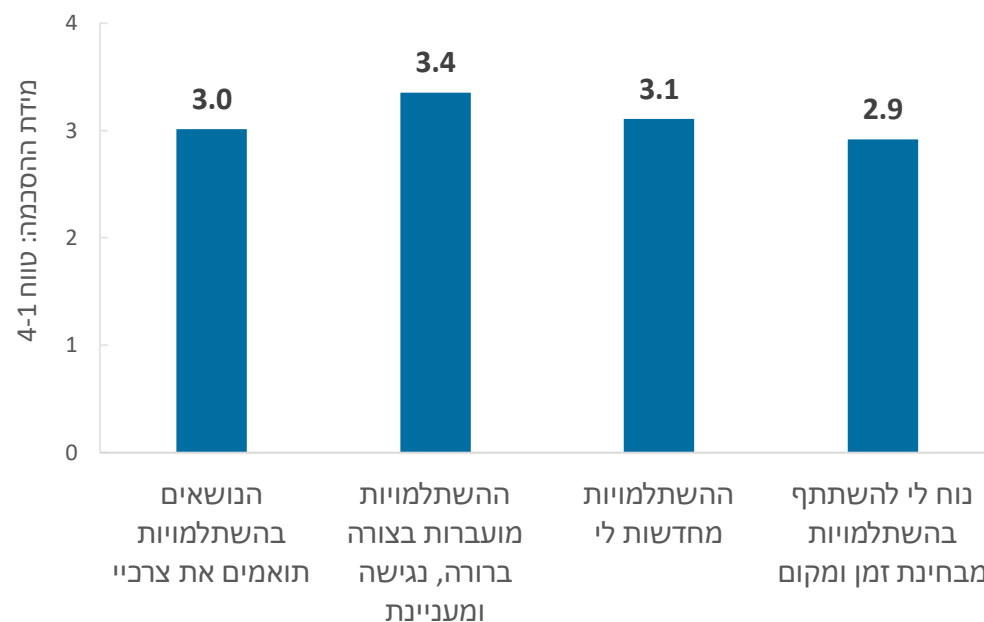
השתלמויות מחוזיות: שביעות רצון והצעות (באחוזים)

עורכי הדין ציינו נושאים נוספים שהיו רוצים ללמוד בהשתלמויות המחוזיות

- הועלו 31 הצעות
- הצעות שחזרו על עצמן:
 - ניכור הורי – 6
 - דילמות ותיקים שוטפים מן הפרקטיקה – 3
 - העמקה בתחום הפלילי – 2
 - העמקה בעבודה מול המוסד לביטוח לאומי – 2

ממוצע מידת ההסכמה עם היגדים הנוגעים לשביעות הרצון מן ההשתלמויות המחוזיות (N=73)

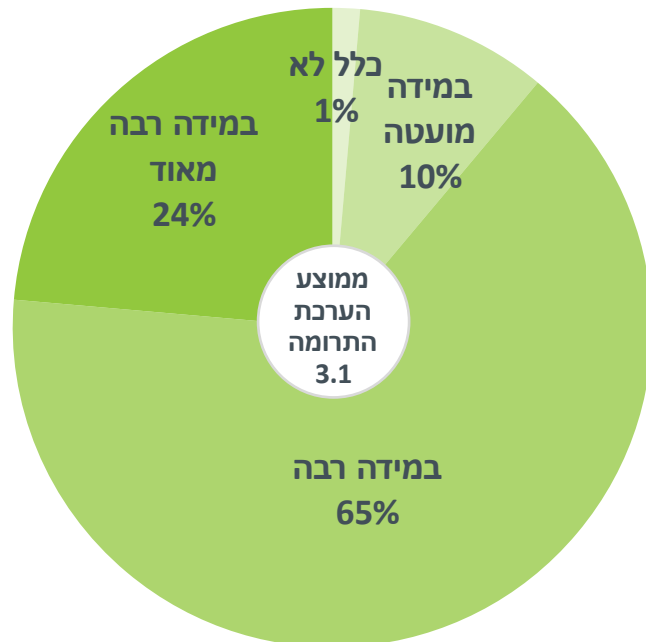
לא נמצאו הבדלים מובהקים בהערכות בין המחוזות
73 מבין 74 המשיבים ציינו שהשתתפו בהשתלמויות המחוזיות במסגרת עבודתם במערך

השתלמויות מחוזיות: היקף שעות רצוי ותרומה (באחוזים)

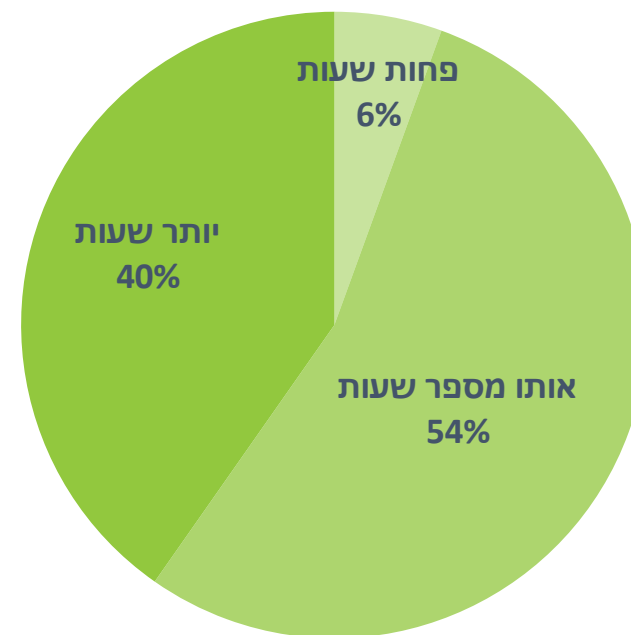
מידת התרומה של ההשתלמויות המחוזיות לעבודתם של עורכי הדין (N=72)

89% מעורכי הדין מדווחים שההשתלמויות תרמו במידה רבה או במידה רבה מאוד לעבודתם

לא נמצאו הבדלים מובהקים סטטיסטית בין המחוזות הן בהיקף השעות הרצוי הן במידת התרומה של ההשתלמויות

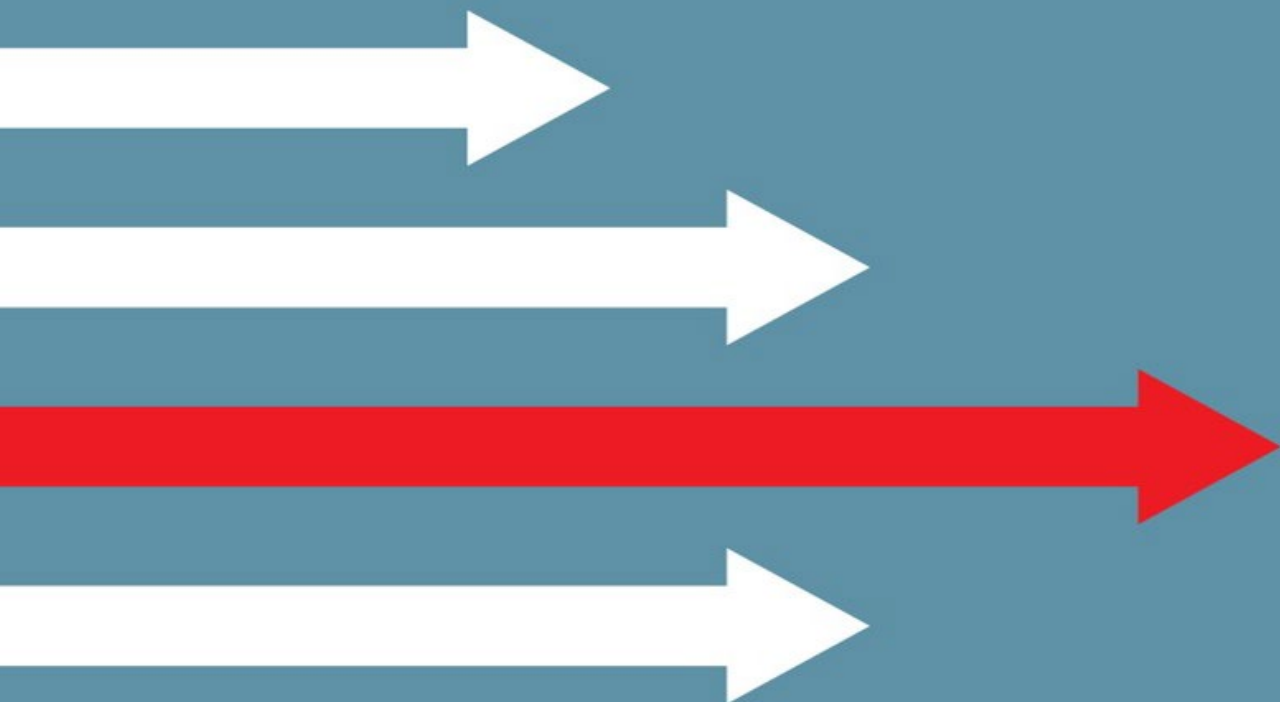
היקף השעות הרצוי להשתלמויות המחוזיות (N=72)

54% מעורכי הדין מרוצים מהיקף השעות המוקדש להשתלמויות 40% מעורכי הדין מעוניינים ביותר שעות

יועצים טיפוליים

יועצים טיפוליים – כללי

57%

מעורכי הדין ציינו
שנעזרו ביועץ טיפולי

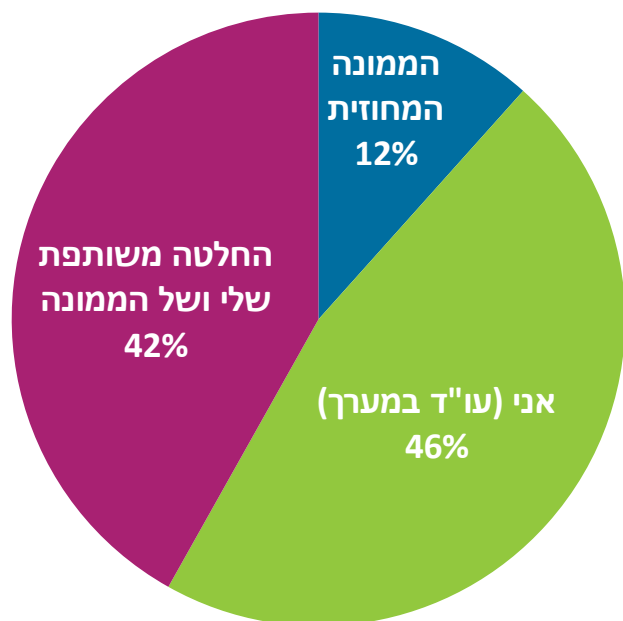
92%

מעורכי הדין קיבלו הסבר
על היועצים הטיפוליים
ועל העבודה עימם

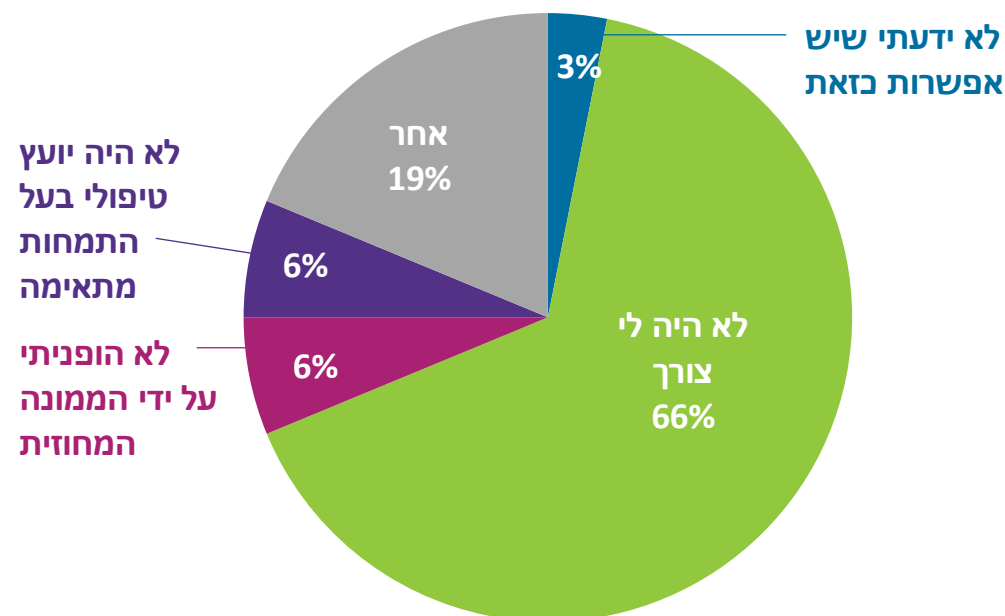
פנייה ליועצים הטיפוליים (באחוזים)

יוזם הפנייה ליועץ הטיפולי (N=42)

מבין מי שפנו ליועץ טיפולי: היוזמה לפנייה נחלקת בעיקר בין עורכי הדין (46%) ובין החלטה משותפת של עורך הדין והממונה (42%). רק ב-12% מן המקרים הממונה יזם את הפנייה ליועץ

סיבות לא-פנייה ליועצים הטיפוליים (בקרוב מי שלא נעזרו, N=32)

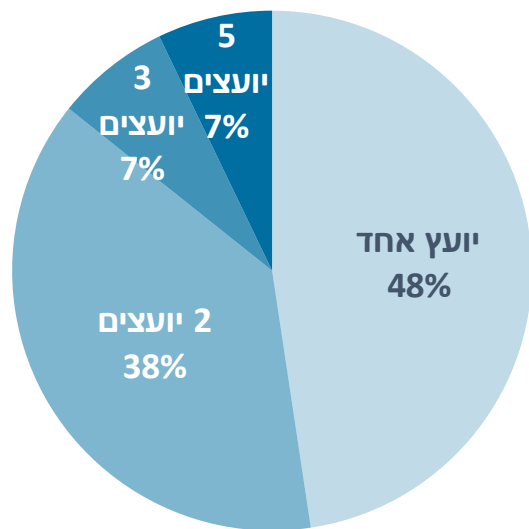

מבין מי שענה שלא נעזר ביועצים טיפוליים: 66% ציינו כי לא היה להם צורך בכך בעוד 26% ציינו שלא היה יועץ בעל התמחות מתאימה. לא נמצא קשר סטטיסטי בין התשובות לוותק במקצוע, למחזורי הבשרה ולקיומו של רקע מקצועי נוסף

היקף הפנייה ליועצים הטיפוליים (באחוזים)

עם כמה יועצים טיפוליים עבדת עד כה?
(N=42)

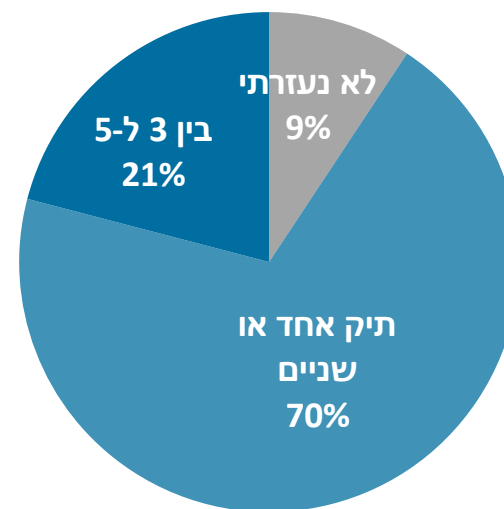

עורכי הדין נעזרו בלא יותר מחמישה יועצים בעבודתם במערך

86% מעורכי הדין עבדו עם לא יותר משני יועצים

בשילוב עם הנתונים שהתקבלו בנוגע למספר התיקים שבהם עורכי הדין נעזרו ביועץ טיפולי בשנה החולפת, אפשר להסיק שרוב עורכי הדין עובדים עם אותם יועצים (תיק אחד או שניים בשנה; יועץ אחד או שניים במשך השנים)

בכמה תיקים נעזרת ביועץ טיפולי בשנה החולפת? (N=43)

עורכי הדין נעזרו ביועץ עד חמש פעמים בשנה

70% מעורכי הדין נעזרו ביועץ בתיק אחד או בשני תיקים בשנה

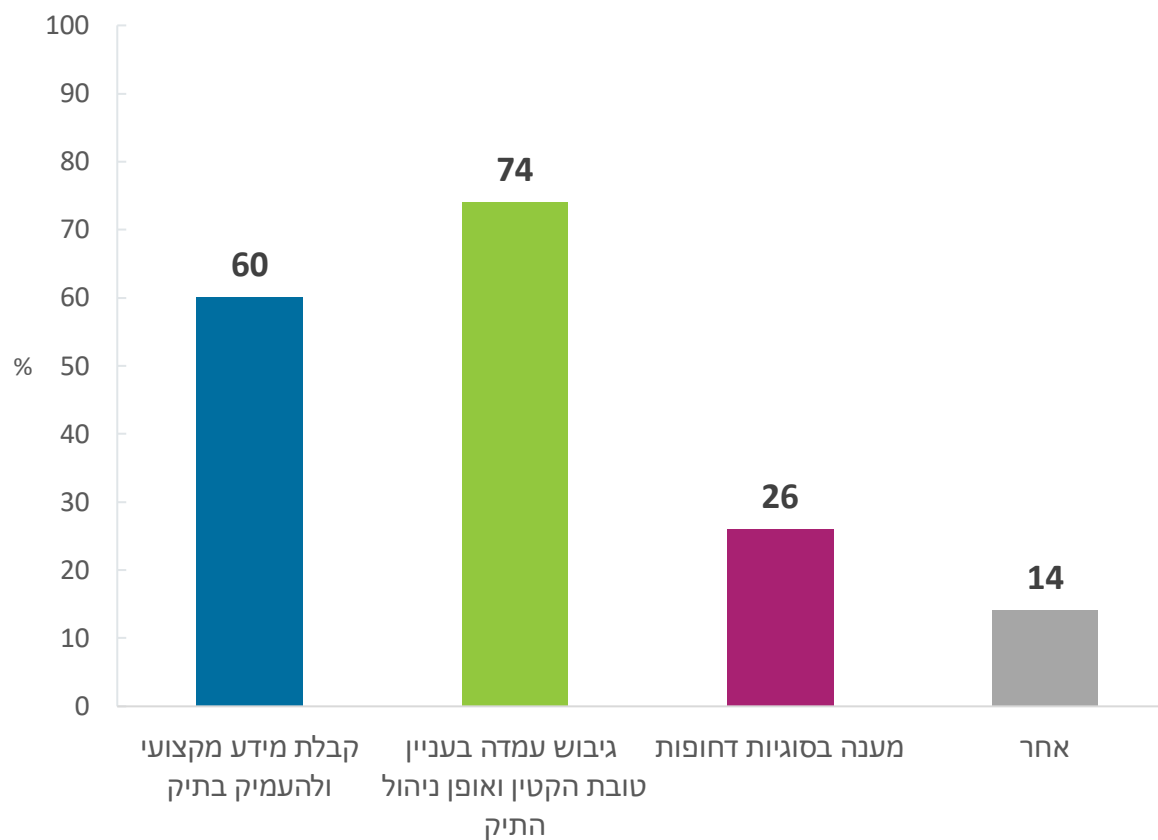
- האם כי תמיד צריכים ייעוץ באותם הנושאים?
- האם כי פונים למי שמכירים?
- האם כי הממונות נוטות להפנות לאותם היועצים?

מטרות הפנייה ליועצים הטיפוליים (באחוזים)

לא היו תשובות שחזרו על עצמן
ב'אחר'

במטרות הפנייה ליועצים, לא נמצאו
הבדלים מובהקים סטטיסטית בין
המחוזות, בין מחזורי ההכשרה
(ותק במערך), בין שנות הוותק
במקצוע ובין קיומו או היעדרו של
רקע מקצועי נוסף

^ המשיבים יכלו לסמן יותר מאפשרות אחת N=42

נושאי הפנייה ליועצים ותרומת הייעוץ

פונים מכלל עורכי הדין (באחוזים)	הערכה ממוצעת של התרומה (4-1)	
39.2	3.3	הבנת מצבו הנפשי (פסיכולוגי, פסיכיאטרי) של הקטין
28.4	3.6	ניהול משברים ופתרון קונפליקטים בין הקטין לבין דמויות מרכזיות בחייו
25.7	3.4	הבנת השלב ההתפתחותי של הקטין המיוצג
23.0	3.4	הבנת ההקשר המשפחתי (הרכב, יחסים)
23.0	3.2	מיפוי ובחינת ההתאמה של מענים לקטין בקהילה ובמסגרות החוץ ביתיות
21.6	3.2	דגשים בייצוג המשפטי לקטין בתיקי משמורת, אימוץ, גירושין ואפוסטרופסות
16.2	3.3	דגשים בייצוג המשפטי לקטין קורבן התעללות פיזית, רגשית והזנחה
10.8	2.9	ונטילציה ועיבוד חוויות שעברתי כעורך דין
9.5	3.3	ניהול משברים ופתרון קונפליקטים בין עורך הדין לקטין
8.1	3.9	ניהול משברים ופתרון קונפליקטים בין הקטין לגורמים הטיפוליים
8.1	2.7	דגשים בייצוג המשפטי לקטינים נפגעי עבירות מין
5.4	2.8	דגשים בייצוג המשפטי לקטינים הסובלים מתסמונת פוסט-טראומה (PTSD)
5.4	3.5	דגשים בייצוג המשפטי לקטינים הסובלים מבעיות נפשיות
5.4	3.3	גיוס קטין לתהליכי שיקום וטיפול במסגרת ההליך המשפטי
5.4	3	יצירת קשר של אמון עם הקטין
4.1	3.3	תקשורת עם קטינים בגיל הרך או קטינים עם מוגבלות או קשיים נפשיים או רגשיים
4.1	3.3	הבנת ההקשר הקהילתי-חברתי, תרבותי (מגזר, סטטוס עלייה/הגירה, רמת דתיות, השתייכות לקהילה להט"ב)
1.4	3	דגשים בייצוג המשפטי לקטינים בעלי רקע עברייני

הנושאים המבוקשים ביותר היו היבטים הקשורים להבנת ההקשר האישי והמשפחתי

התרומה הגדולה ביותר הייתה לנושאי ניהול משברים ופתרון קונפליקטים בין הקטין וסביבתו ודגשים בייצוג קטינים עם בעיות נפשיות

תשעה עורכי דין ציינו גם 'נושא נוסף', שלושה מהם ציינו "ניכור הורי"

קבלת ייעוץ בנושאים ובהתמחויות נוספים

27% מעורכי הדין מעוניינים לקבל ייעוץ בנושאים ובהתמחויות נוספים
(N=73)

מבין מי שרצו לקבל ייעוץ בנושאים והתמחויות נוספים

■ צוינו 15 בקשות

נושאים שחזרו על עצמם:

■ 5 ציינו 'ניכור הורי'

■ 2 ציינו 'התאמת מסגרות למאפייני הקטין ולצרכיו'

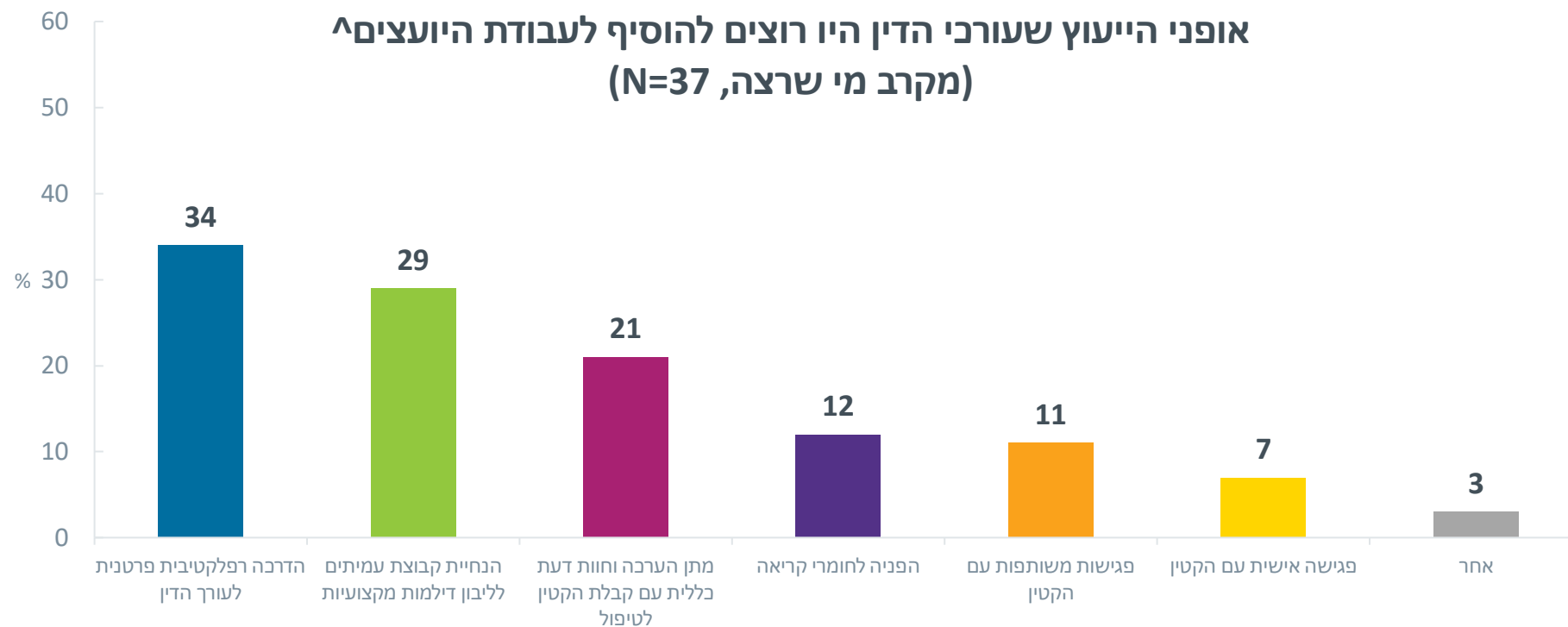
■ 2 ציינו 'תמיכה רגשית וקבוצת תמיכה ולימוד'

רצון להרחבה של אופני הייעוץ (באחוזים)

51% מעורכי הדין מעוניינים להרחיב את מגוון אופני הייעוץ של היועצים הטיפוליים (N=73) 🔍

^א המשיבים יכלו לסמן יותר מאפשרות אחת

שביעות רצון מעבודת היועצים והערכת תרומתם

תרומת היועצים לעבודתם של עורכי הדין
(N=41)

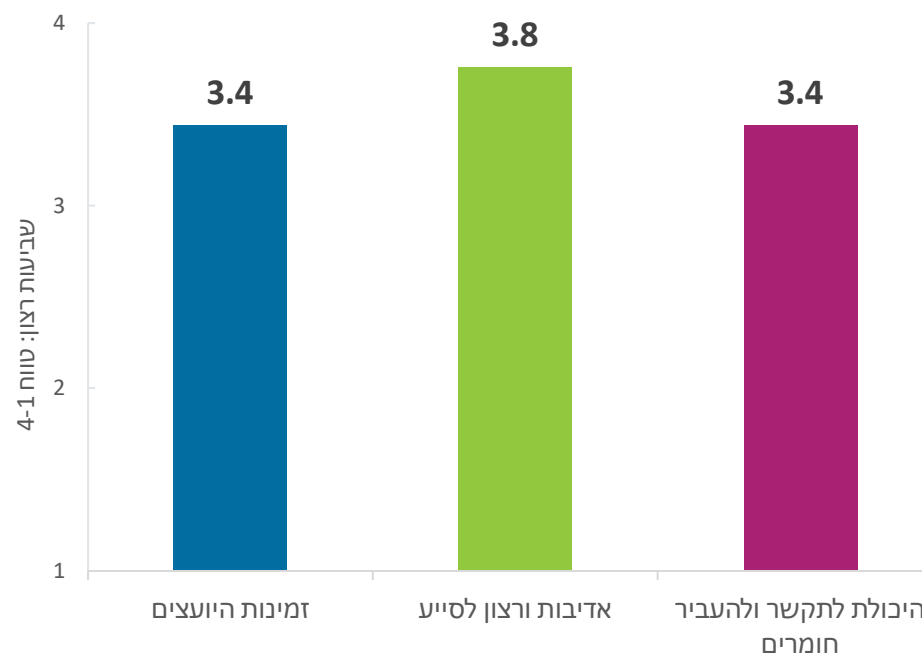
85% מעורכי הדין העריכו כי נתרמו במידה רבה או רבה מאוד מפנייתם ליועצים

לא נמצאו הבדלים מובהקים בהערכת עורכי הדין את תרומת הייעוץ בין מחוזות, מחזורי הכשרה, ותק במקצוע וקיומו או היעדרו של רקע מקצועי נוסף

שביעות רצון מעבודת היועצים (N=41)

בעקביות, שביעות הרצון במחוז חיפה היא הגבוהה ביותר מבין כל המחוזות (אבל לא במובהק)

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין מחוזות, מחזורי הכשרה, ותק במקצוע וקיומו או היעדרו של רקע מקצועי נוסף

בקשות נוספות לשירותים ולתמיכה

שירותים ותמיכה נוספים שעורכי הדין היו רוצים לקבל מן המערכת[^]

עורכי הדין העלו 22 הצעות, מהן:

3

עוסקות בעדכוני
חקיקה ופסיקה שוטפים
ובהדרכה קבועה בנוגע
לסוגיות שעולות בעבודה

7

עוסקות בוונטילציה
ובתמיכה רגשית

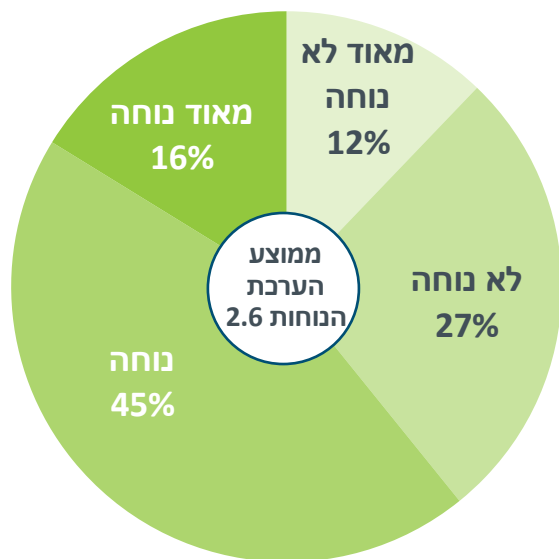
מערכות הדיווח

מידת נוחות השימוש במערכות הדיווח (באחוזים)

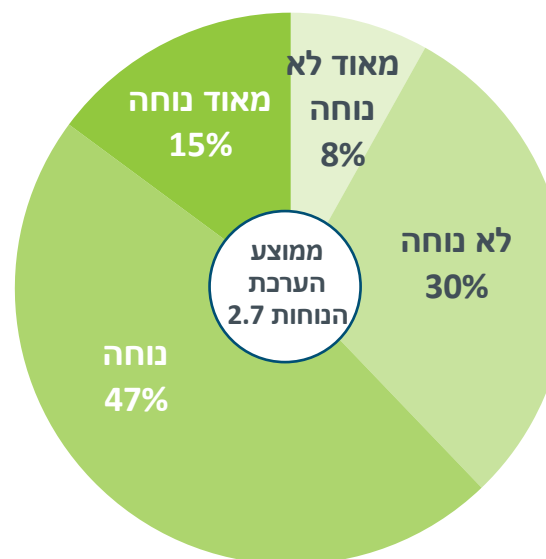

נוחות מערכת הדיווח – קבלת שכר טרחה
(N=74)

61% מעורכי הדין העריכו כי מערכת שכר הטרחה היא נוחה עד מאוד נוחה 🔍

נוחות מערכת הדיווח – פעולות משפטיות
(N=74)

62% מעורכי הדין העריכו כי מערכת דיווח הפעולות היא נוחה עד מאוד נוחה 🔍

שביעות רצון נמוכה מנוחות השימוש במערכות הדיווח יחסית לרכיבים אחרים 💡

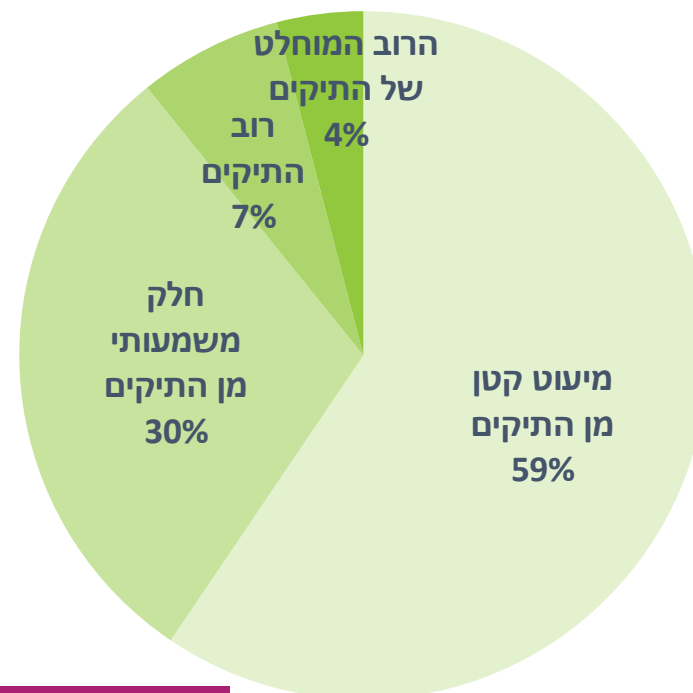

עבודה עם עובדים סוציאליים לחוק

תיקים בעבודה עם עובדים סוציאליים שאינם עובדים סוציאליים לחוק (באחוזים)

התיקים שבהם רוב העבודה היא עם עובדים סוציאליים שאינם עובדים סוציאליים לחוק (N=74)

41% מעורכי הדין מדווחים שבחלק ניכר מן התיקים עד רובם המוחלט, רוב העבודה נעשית עם עובדים סוציאליים שאינם עובדים סוציאליים לחוק^א

לא נמצאו הבדלים מובהקים בתשובות בחלוקה למחוזות ולסוג התיקים העיקרי

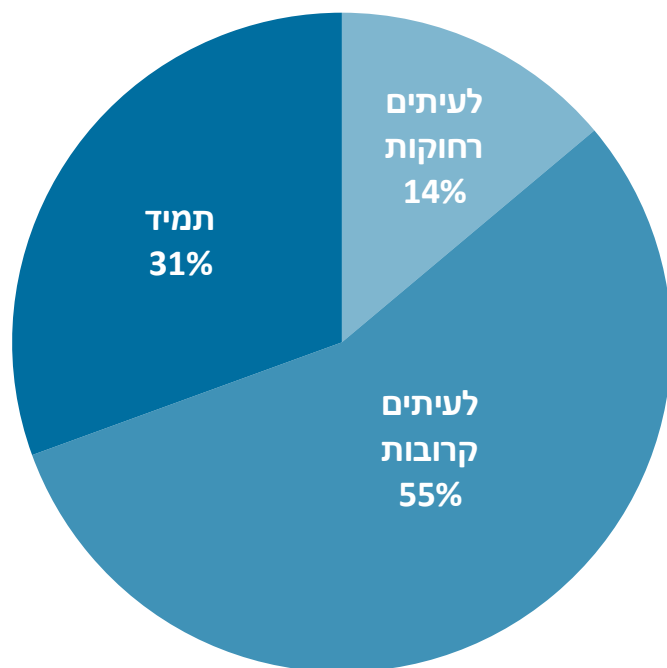
בכל השקפים הבאים, בהתייחסות לעובדים הסוציאליים הכוונה לעובדים הסוציאליים לחוק

^א עו"ס משפחה, עו"ס במסגרת וכד'

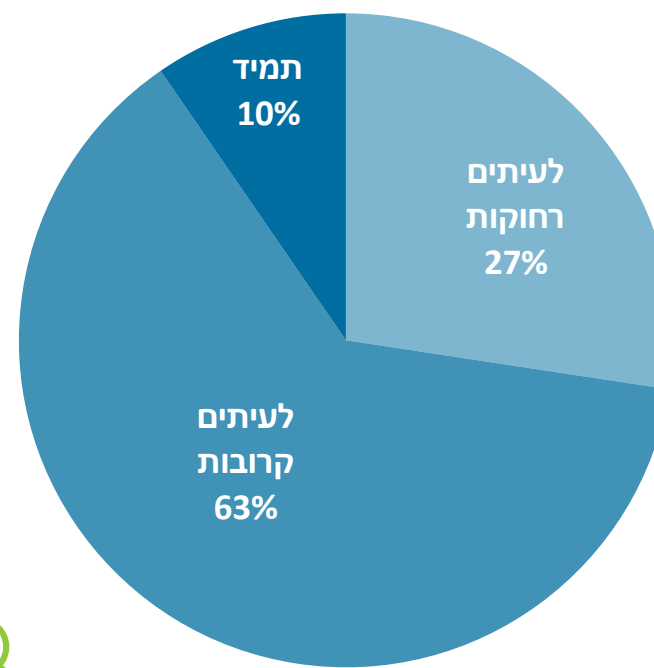
עדכון הדדי בהתפתחויות השוטפות (באחוזים)

עורכי הדין מדווחים שהם מעדכנים את העובדים הסוציאליים בהתפתחויות השוטפות (N=73)

לפי הדיווח, במובהק, עורכי הדין מעדכנים את העובדים הסוציאליים יותר מאשר העובדים הסוציאליים את עורכי הדין

עורכי הדין מדווחים שהעובדים הסוציאליים מעדכנים אותם בהתפתחויות השוטפות (N=73)

86% מעורכי הדין חושבים שהם מעדכנים את העובדים הסוציאליים לעיתים קרובות או תמיד

73% מעורכי הדין חושבים שהעובדים הסוציאליים מעדכנים אותם בהתפתחויות השוטפות לעיתים קרובות או תמיד

עורכי הדין שלהם רקע מקצועי נוסף מעדכנים לעיתים קרובות יותר את העובדים הסוציאליים בהתפתחויות (M=3.34, SD=.639) לעומת מי שאין להם רקע מקצועי נוסף (M=3.00, SD=.624) ($t(70)=2.304, p=.024$)

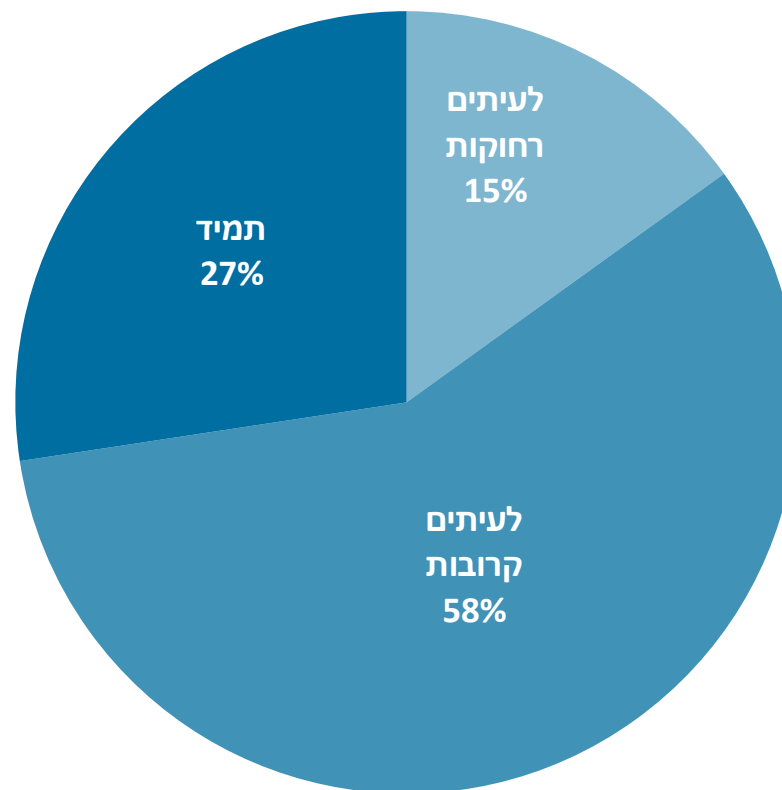

המידה שבה העובדים הסוציאליים מערבים את עורכי הדין בתכנון הטיפול בקטין (באחוזים)

העובדים הסוציאליים מערבים אותי בתכנון הטיפול בקטין (N=73)

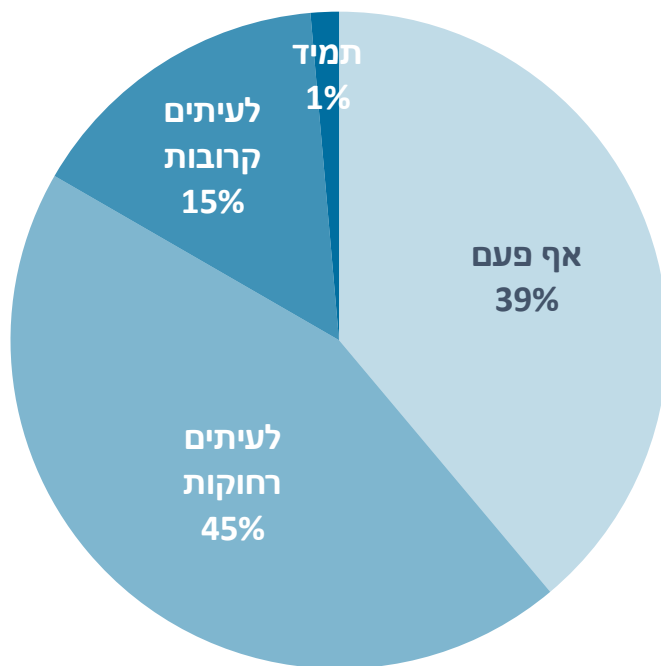
85% מעורכי הדין מדווחים
שהעובדים הסוציאליים
מערבים אותם בתכנון הטיפול
לעיתים קרובות או תמיד

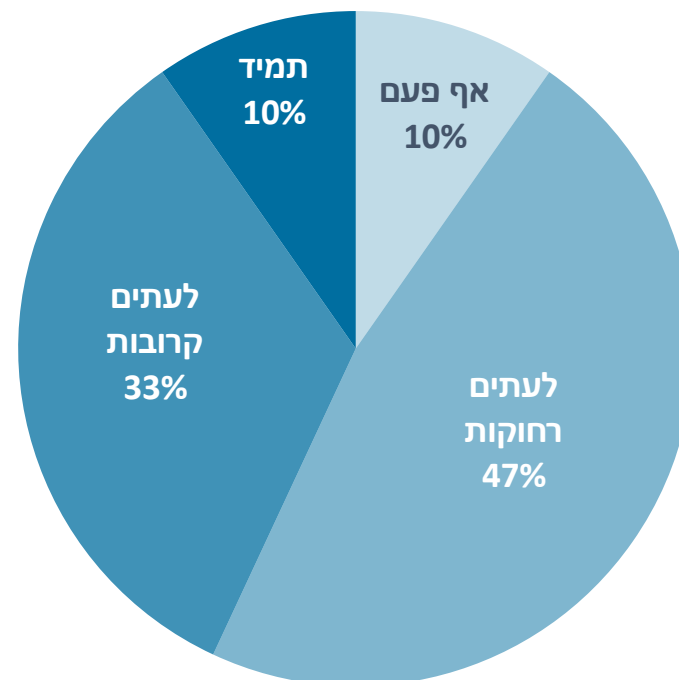
התייעצות מקצועית כללית בין העובדים הסוציאליים ובין עורכי הדין (באחוזים)

אני פונה לעובדים סוציאליים לייעוץ
בנושאים טיפוליים (N=72)

84% מעורכי הדין מדווחים שהם לא פונים
או פונים לעיתים רחוקות לעובדים
הסוציאליים להתייעצות בנושאים טיפוליים

עובדים סוציאליים פונים אליי לקבלת
ייעוץ בנושאים משפטיים כלליים (N=72)

57% מעורכי הדין מדווחים שהעובדים הסוציאליים לא פונים אליהם
או פונים לעיתים רחוקות להתייעצות משפטית

עורכי דין שלהם רקע בעבודה סוציאלית מדווחים יותר על פניות של
עובדים סוציאליים להתייעצות (M=3.25, SD=.707) לעומת עורכי דין
שאינם להם רקע כזה (M=2.30, SD=.749) ($t(53)=3.347, p=.002$)

לפי הדיווח, במובהק,
עורכי דין פונים
לעובדים הסוציאליים
לייעוץ מקצועי פחות
מאשר העובדים
הסוציאליים פונים
לעורכי הדין

השוואת דיווחי עורכי הדין על מדדים בעבודתם עם העובדים הסוציאליים

ממוצע הערכות	2.8	3.2	3.1	2.4	1.8
העובדים הסוציאליים מעדכנים את עורכי הדין המייצגים את הקטין בהתפתחויות השוטפות	העובדים הסוציאליים מעדכנים את עורכי הדין מעדכנים את העובדים הסוציאליים המטפלים בקטין בהתפתחויות השוטפות	העובדים הסוציאליים מערבים אותי בתכנון הטיפול בקטין	העובדים הסוציאליים פונים אליי לקבלת ייעוץ משפטי בנושאים משפטיים כלליים	אני פונה לעובדים הסוציאליים העובדים מולי לקבלת ייעוץ מקצועי בנושאים טיפוליים	

ההערכות הגבוהות ביותר במובהק התקבלו במידת 'העדכון של עורכי הדין את העובדים הסוציאליים' ומידת 'העירוב של העובדים הסוציאליים את עורכי הדין בתכנון טיפול'

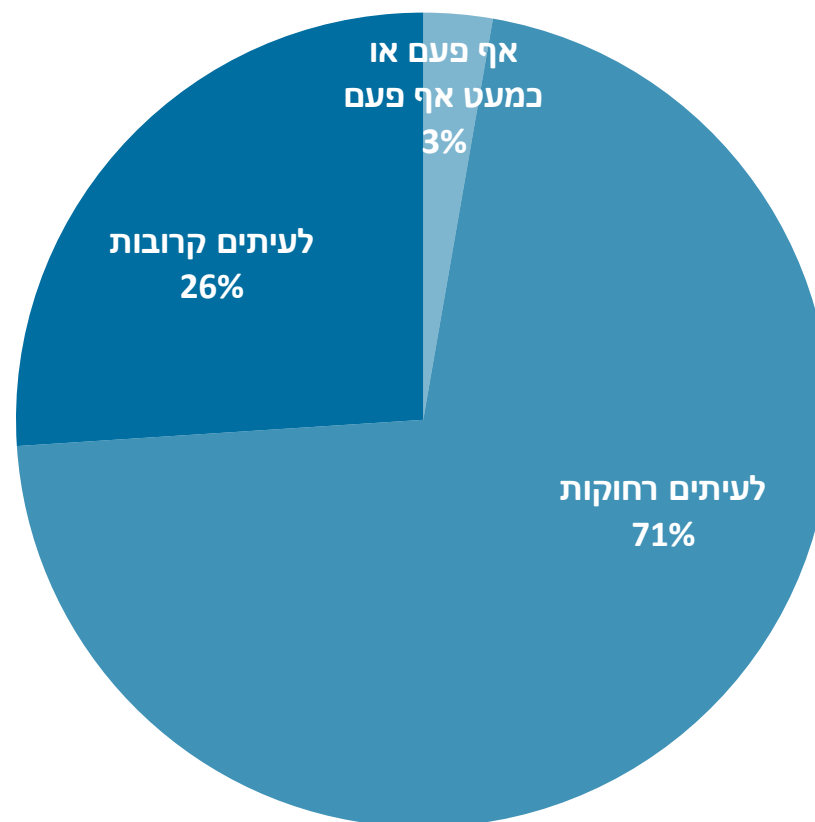
ההערכה הנמוכה ביותר במובהק התקבלה במידת הפנייה של עורכי הדין להתייעצות כללית בנושאים טיפוליים

העובדים הסוציאליים מעדכנים פחות במובהק מאשר מערבים את עורכי הדין בתכנון ייתכן שההסבר לכך נובע מן התרומה של עורכי הדין לקידומן של המטרות הטיפוליות – בראיונות העובדים הסוציאליים העידו למשל כי עורכי הדין מסייעים בהסדרת היחסים של כל הצדדיים המעורבים בתיק (בייחוד עם הורי הקטינים) ולהגברת האמון של הקטין בתוכנית הטיפול

פערים בין עמדותיהם של עורכי הדין ובין עמדותיהם של העובדים הסוציאליים (באחוזים)

שיעור המקרים שבהם יש פער משמעותי בין עמדות עורכי הדין ובין עמדות העובדים הסוציאליים (N=73)

74% מעורכי הדין דיווחו שפער משמעותי בין העמדות לא מתקיים או מתקיים לעיתים רחוקות

עורכי דין עם רקע בפסיכולוגיה ($M=2.00$, $SD=.00$) מדווחים כי פערים משמעותיים בין עמדותיהם ובין עמדות העובדים הסוציאליים מתקיימים לעיתים רחוקות יותר לעומת עורכי דין שאין להם רקע כזה המדווחים על כך ($M=2.25$, $SD=.500$) ($t(67)=4.123$, $p=.00$)

האם בשל יכולות תקשורת או בשל סוגי התיקים שבהם הם מטפלים?

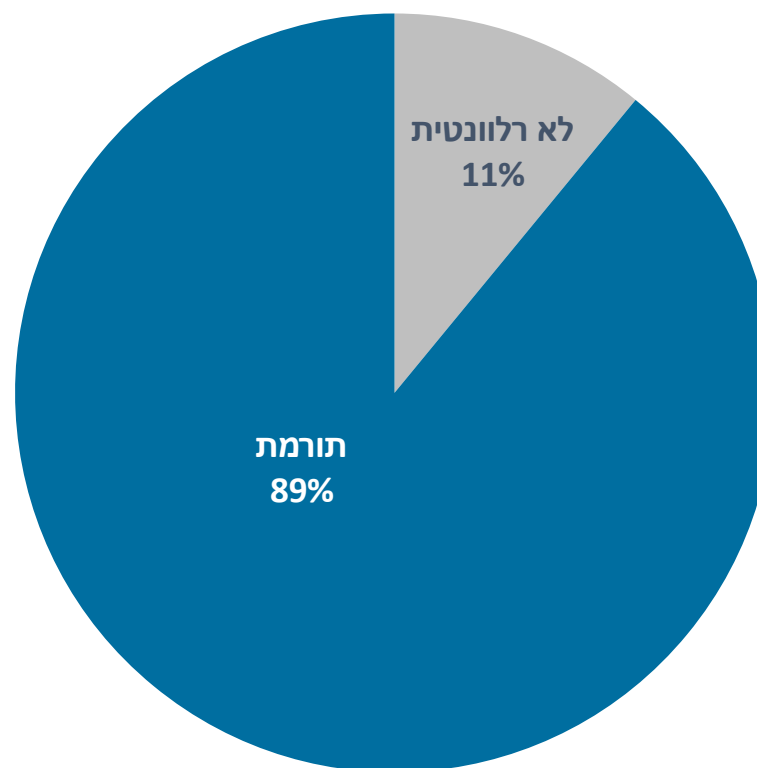
עורכי דין העוסקים בתיקי ילדים בסיכון, התעללות והזנחה מדווחים כי פערים משמעותיים בין עמדותיהם ובין עמדות העובדים הסוציאליים מתקיימים לעיתים קרובות יותר ($M=2.31$, $SD=.456$) לעומת עורכי דין שאינם עוסקים בתיקים מסוג זה המדווחים על כך ($M=1.82$, $SD=.405$) ($t(71)=3.603$, $p=.002$)

תרומת ההיכרות בין עורכי הדין לעובדים הסוציאליים לטיפול בקטין (באחוזים)

המידה שבה היכרות מוקדמת עם העובדים הסוציאליים תורמת לשיפור העבודה ולטיפול בקטין
(N=73)

89% מעורכי הדין מדווחים שהיכרות מוקדמת עם העובדים הסוציאליים תורמת לקידום הטיפול

עורכי דין שלהם רקע בחינוך ($M=4.00$, $SD=.00$) נוטים יותר לחשוב שהיכרות מוקדמת עם העובדים הסוציאליים עוזרת לעומת מי שאין להם רקע בחינוך ($t(67)=2.989$, $p=.04$) ($M=3.76$, $SD=.649$)

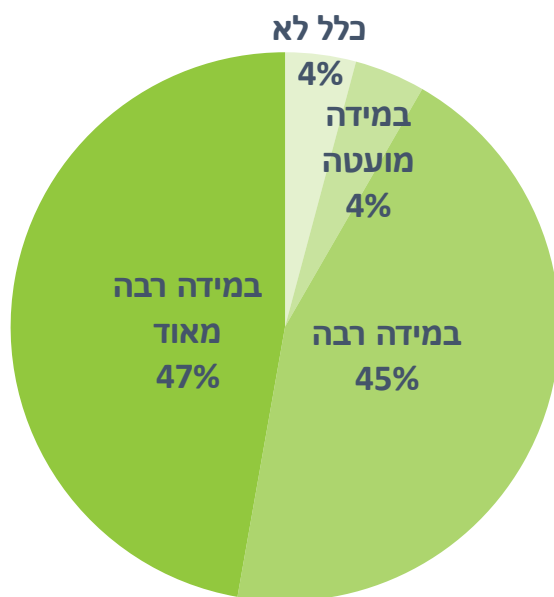
עורכי דין המטפלים בתיקי משפחה ($M=3.65$, $SD=.766$) נוטים פחות לחשוב שהיכרות מוקדמת עם העובדים הסוציאליים עוזרת לעומת מי שאינם עוסקים בתיקים אלו ($M=4.00$, $SD=.00$) ($t(71)=2.351$, $p=.021$)

חלוקת התפקידים בין עורכי הדין ובין העובדים הסוציאליים (באחוזים)

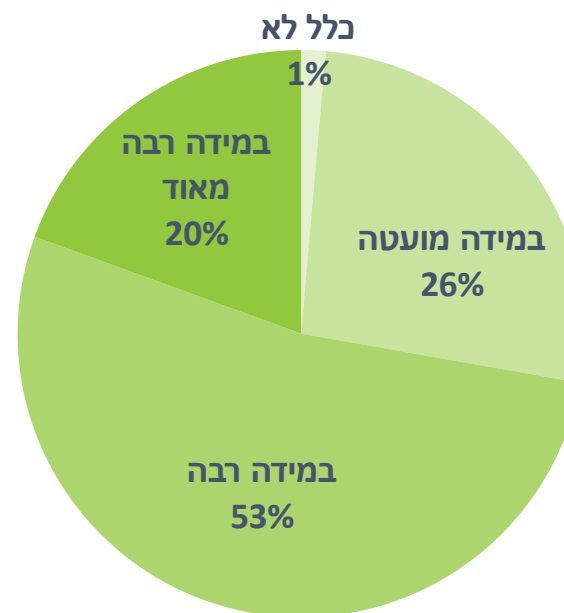

חלוקת התפקידים בין עורכי הדין לעובדים
הסוציאליים ברורה לעורכי הדין (N=72)

92% מעורכי הדין מדווחים שחלוקת התפקידים ברורה
לעורכי הדין במידה רבה או רבה מאוד 🔍

חלוקת התפקידים בין עורכי הדין לעובדים
הסוציאליים ברורה לעובדים הסוציאליים (N=72)

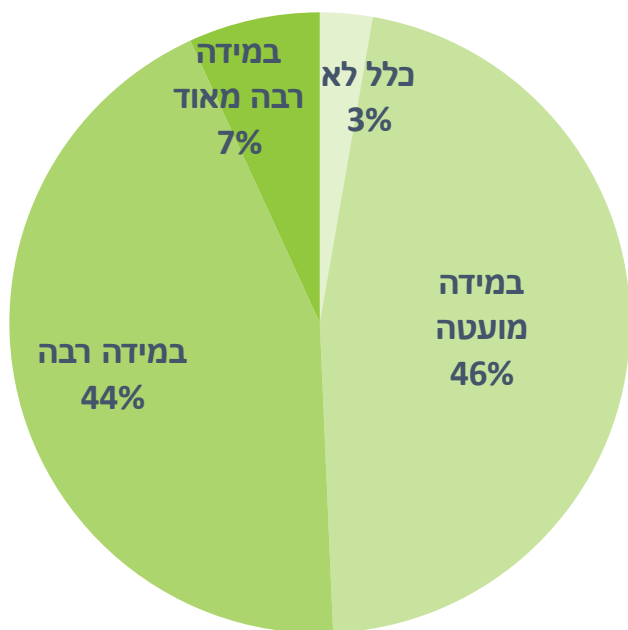
73% מעורכי הדין מדווחים שחלוקת התפקידים ברורה
לעובדים הסוציאליים במידה רבה או רבה מאוד 🔍

לדעת עורכי הדין, חלוקת התפקידים ברורה במובהק פחות לעובדים הסוציאליים מאשר היא ברורה להם 🔍

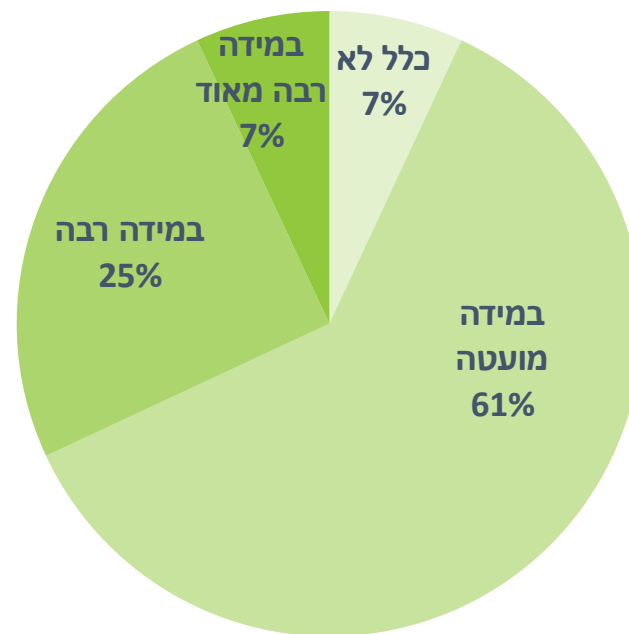
המידה שבה העומס על העובדים הסוציאליים פוגע בטיפול בקטין (באחוזים)

לעובדים הסוציאליים אין מספיק זמן ופניות לטיפול מהיר בענייניהם של הקטנים (N=73)

לעובדים הסוציאליים אין מספיק זמן ופניות להיכרות עם הקטנים (N=72)

עורכי דין חושבים שמידת הפגיעה במהירות הטיפול בקטנים עקב העומס המוטל על העובדים הסוציאליים גדולה במידה ניכרת מן הפגיעה בהיכרות שלהם עם הקטנים

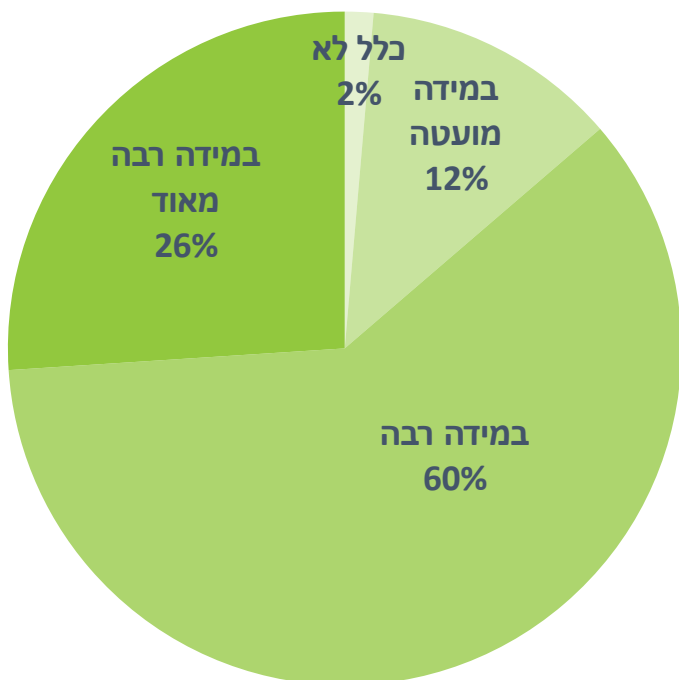
51% מעורכי הדין מסכימים במידה רבה או רבה מאוד שעומס פוגע בטיפול בענייניהם של הקטנים לעומת 32% מעורכי הדין הסבורים שהעומס פוגע בהיכרות עם הקטנים

הכרה הדדית בידע ובתרומה מקצועיים ייחודיים (באחוזים)

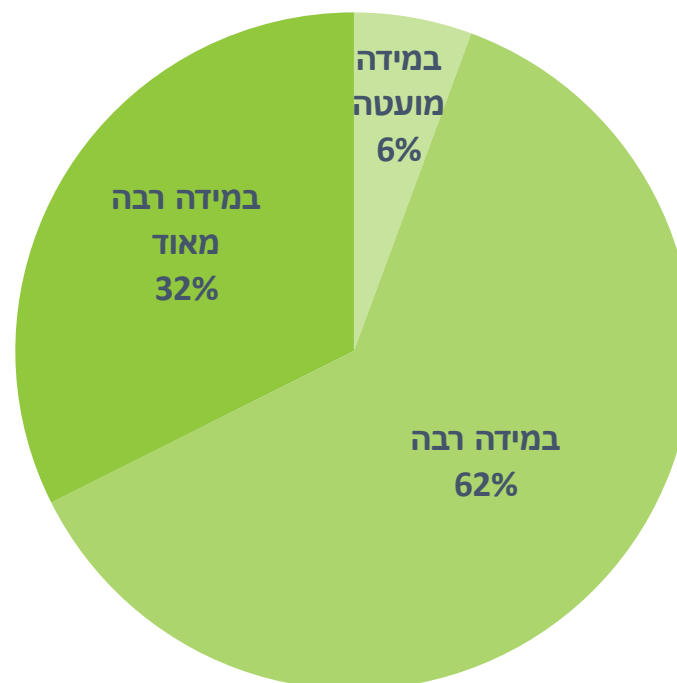
העובדים הסוציאליים מכירים בידע
ובתרומה הייחודיים של עורכי דין (N=73)

86% מעורכי הדין מדווחים שהעובדים הסוציאליים מכירים במידה רבה או רבה מאוד בידע ובתרומה המקצועיים של עורכי הדין

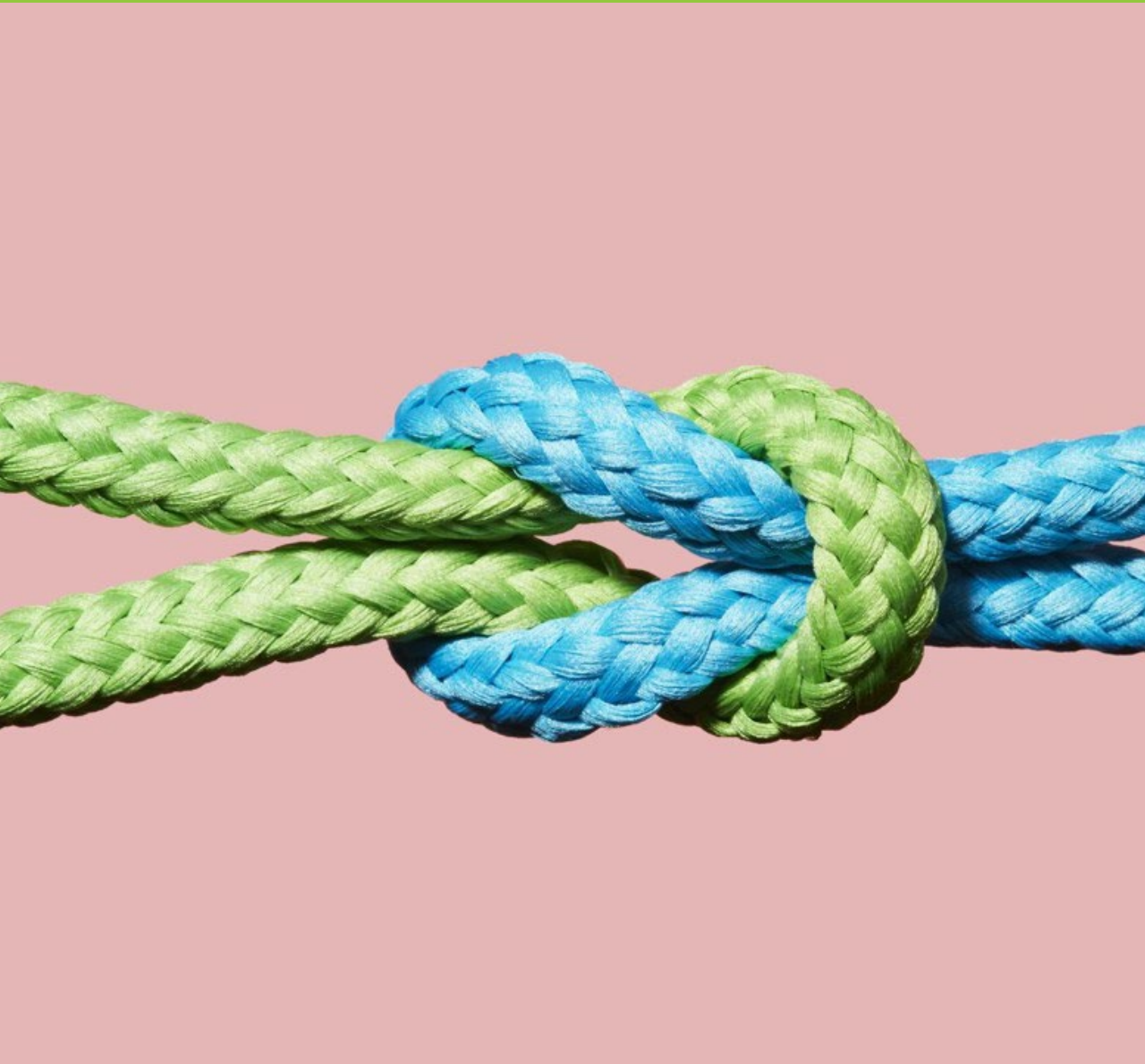

עורכי דין מכירים בידע ובתרומה הייחודיים
של העובדים הסוציאליים (N=71)

94% מעורכי הדין מדווחים שהם מכירים במידה רבה או רבה מאוד בידע ובתרומה המקצועיים של העובדים הסוציאליים

קשרים מובהקים בין משתנים

קשרים מובהקים בין מדדים

קשר **חיובי** ברמה בינונית בין המידה שבה עורכי דין מדווחים ש'העובדים הסוציאליים מעדכנים את עורכי דין' ובין המידה שבה:

- עורכי הדין מעדכנים את העובדים הסוציאליים ($r=0.501, p=0.001$)
- עורכי הדין חושבים שחלוקת התפקידים בין עורכי דין לעובדים הסוציאליים ברורה לעובדים הסוציאליים ($r=0.299, p=0.011$)
- חלוקת התפקידים בין עורכי דין לעובדים הסוציאליים ברורה לעורכי הדין ($r=0.238, p=0.044$)

ככל שחלוקת התפקידים ברורה יותר, כך העובדים הסוציאליים מעדכנים יותר?

קשר **שלילי** ברמה בינונית בין המידה שבה עורכי הדין מדווחים ש'העובדים הסוציאליים מעדכנים את עורכי הדין' ובין:

- תפישתם של עורכי הדין כי לעובדים הסוציאליים חסר זמן להיכרות עם הקטינים ($r=-0.382, p=0.001$)
- תפישתם של עורכי הדין כי לעובדים הסוציאליים חסר זמן לטיפול מהיר בעניינם של הקטינים ($r=-0.315, p=0.007$)

**ככל שהעומס פוגע בעבודת העובד הסוציאלי הם מעדכנים פחות את עורכי הדין?
עורכי הדין שלא מעדכנים אותם נוטים לראות את הפגיעה של העומס בעבודת העובדים הסוציאליים?**

קשרים מובהקים בין מדדים (המשך)

קשר **חיובי** ברמה בינונית ונמוכה בין המידה שבה על פי הדיווח של עורכי הדין, 'עורכי הדין מעדכנים את העובדים הסוציאליים' ובין המידה שבה:

- עורכי הדין מדווחים שהעובדים הסוציאליים מערבים עורכי דין בתכנון הטיפול בקטין ($r=0.387$, $p=0.001$)
- עורכי הדין מדווחים שהעובדים הסוציאליים פונים לעורכי דין לייעוץ בנושאים משפטיים ($r=0.253$, $p=0.033$)
- עורכי הדין מדווחים שהעובדים הסוציאליים מכירים בתרומה הייחודית של עורכי הדין ($r=0.284$, $p=0.016$)
- חלוקת התפקידים בין עורכי הדין לעובדים הסוציאליים ברורה לעורכי הדין ($r=0.501$, $p=0.001$)

האם ככל שחלוקת התפקידים ברורה יותר, כך עורכי הדין מעדכנים יותר את העובדים הסוציאליים?
האם ככל שעורכי הדין מעדכנים יותר את העובדים הסוציאליים חלוקת התפקידים ברורה יותר להם?

קשרים מובהקים בין מדדים (המשך)

קשר **שלילי** במידה בינונית בין המידה שבה, על פי דיווחיהם של עורכי הדין, 'העובדים הסוציאליים מערבים את עורכי הדין בתכנון הטיפול' ובין המידה שבה:

- עורכי הדין פונים לעובדים הסוציאליים לקבלת ייעוץ כללי בנושאים הטיפוליים ($r=-0.293$, $p=0.012$)

האם הפגנת חוסר ביטחון בידע בתחום הטיפול של עורכי הדין
מייתרת מבחינת העובדים הסוציאליים את שיתופם בתכנון הטיפול?

קשר **חיובי** במידה נמוכה בין המידה שבה, על פי דיווחיהם של עורכי הדין, 'עובדים סוציאליים פונים לעורכי הדין לקבלת ייעוץ כללי בנושאים משפטיים' ובין המידה שבה:

- עורכי דין פונים לעובדים הסוציאליים לקבלת ייעוץ כללי בנושאים הטיפוליים ($r=0.293$, $p=0.045$)
- יש פער משמעותי בין עמדת עורכי דין לעמדת העובדים הסוציאליים ($r=0.276$, $p=0.019$)

קשרים מובהקים בין מדדים (המשך)

קשר **חיובי** ברמה בינונית בין המידה שבה, על פי דיווחיהם של עורכי הדין, 'חלוקת התפקידים בין עורכי דין לעובדים הסוציאליים ברורה לעובדים הסוציאליים' ובין המידה שבה:

- חלוקת התפקידים ברורה לעורכי הדין ($r=0.400$, $p=0.001$)
- עורכי הדין מכירים בתרומתם הייחודית של העובדים הסוציאליים ($r=0.315$, $p=0.008$) ועורכי הדין חושבים שהעובדים הסוציאליים מכירים בתרומתם הייחודית של עורכי הדין ($r=0.452$, $p=0.001$)

ככל שחלוקת התפקידים ברורה יותר, כך יש הערכה הדדית גבוהה יותר?

קשר **שלילי** ברמה בינונית ונמוכה, בהתאמה, בין המידה שבה, על פי דיווחיהם של עורכי הדין, 'חלוקת התפקידים בין עורכי הדין לעובדים הסוציאליים ברורה לעובדים הסוציאליים' ובין המידה שבה:

- עורכי הדין חושבים שלעובדים הסוציאליים אין מספיק פניות להיכרות עם הקטין ($r=-0.327$, $p=0.005$)
- עורכי הדין חושבים שלעובדים הסוציאליים אין מספיק פניות לטיפול מהיר בעניינם ($r=-0.239$, $p=0.043$)

קשרים מובהקים בין מדדים (המשך)

קשר **חיובי** ברמה נמוכה בין המידה שבה, לפי דיווחיהם של עורכי הדין, 'חלוקת התפקידים בין עורכי דין לעובדים הסוציאליים ברורה לעורכי הדין' ובין המידה שבה:

■ עורכי הדין מכירים בתרומת הייחודית של העובדים הסוציאליים ($r=0.287$, $p=0.020$)

קשר **חיובי** ברמה בינונית בין המידה שבה עורכי דין מסכימים כי 'לעובדים הסוציאליים מספיק זמן להיכרות עם הקטינים' ובין המידה שבה:

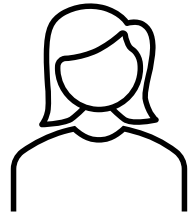
■ עורכי הדין חושבים שלעובדים הסוציאליים אין זמן לטיפול מהיר בעניינם של הקטינים ($r=0.541$, $p=0.001$)

קשר **חיובי** במידה בינונית בין המידה שבה 'עורכי דין מכירים בתרומתם הייחודית של העובדים הסוציאליים' ובין המידה שבה:

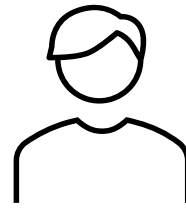
■ עורכי הדין חושבים שהעובדים הסוציאליים מכירים בתרומתם הייחודית של עורכי הדין ($r=0.452$, $p=0.001$)

תודה

לשאלות ו/או הערות נא לפנות ל:

טל ארזי
tala@jdc.org

יורי טפר
yurite@jdc.org

brookdale.jdc.org.il